

STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
ZITTING 2009-2010 - 3510

LANDSVERORDENING tot wijziging van Boek
1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening
gerechtelijke vaststelling van het vaderschap)

AANBIEDING

No. 1

De Gouverneur van de Nederlandse Antillen biedt aan de Staten ter goedkeuring aan een ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap).

Willemstad,

12 JAN. 2010

De Minister van Justitie,

STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
ZITTING 2009-2010

LANDSVERORDENING van de
tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk
Wetboek (Landsverordening gerechtelijke
vaststelling van het vaderschap)

ONTWERP

No. 2

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van de Nederlandse Antillen;

In overweging genomen hebbende:

dat het wenselijk is dat van niet-erkende buiten huwelijk
geboren kinderen het vaderschap gerechtelijk kan worden
vastgesteld en in verband daarmee Boek 1 van het
Burgerlijk Wetboek te wijzigen;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg
der Staten vastgesteld onderstaande landsverordening:

ARTIKEL I

Titel 11, afdeling 4, van Boek 1 van het Burgerlijk
Wetboek komt te luiden:

Afdeling 4 Gerechtelijke vaststelling van het vaderschap

Artikel 207

1. Het vaderschap van een man kan, ook indien deze is
overleden, op de grond dat deze de verwekker is van
het kind of op de grond dat de man als levensgezel
van de moeder ingestemd heeft met een daad die de
verwekking van het kind tot gevolg kan hebben
gehad, door de rechter in eerste aanleg worden
vastgesteld op verzoek van:
  - a. de moeder, tenzij het kind de leeftijd van twaalf jaren
heeft bereikt;
  - b. het kind;

- c. de voogdijraad, tenzij het kind de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt.
2. Vaststelling van het vaderschap kan niet geschieden, indien:
  - a. het kind een vader heeft; of
  - b. tussen de man en de moeder van het kind krachtens artikel 41 geen huwelijk zou mogen worden gesloten.
3. Overlijdt het kind voordat vaststelling van het vaderschap heeft kunnen plaatsvinden, dan kan een afstammeling van het kind in de eerste graad de vaststelling van het vaderschap aan het gerecht in eerste aanleg verzoeken, mits de man bedoeld in het eerste lid, nog in leven is. Het verzoek wordt gedaan binnen een jaar na de dag van overlijden van het kind of binnen een jaar nadat het overlijden ter kennis van de verzoeker is gekomen.
4. De vaststelling van het vaderschap, mits de beschikking daartoe in kracht van gewijsde is gegaan, werkt terug tot het moment van de geboorte van het kind. Te goeder trouw door derden verkregen rechten worden hierdoor nochtans niet geschaad. Voorts ontstaat geen verplichting tot teruggave van vermogensrechtelijke voordelen, voor zover degene die hen heeft genoten ten tijde van het doen van het verzoek daardoor niet was gebaat.

Artikel 207a

1. Indien de in artikel 207, eerste lid, bedoelde man voor de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap is overleden en de erfopvolging bij versterf door het kind die een gevolg is van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, een bijzondere hardheid betekent voor de weduwe of andere kinderen van de man, kan de rechter in eerste aanleg op verzoek de erfrechtelijke aanspraken van het kind beperken. De rechter houdt in voorkomende gevallen rekening met de reden waarom niet eerder het verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap is gedaan.
2. Indien een verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap wordt ingediend meer dan vijf jaren na het overlijden van de man en deze een weduwe of andere kinderen heeft achtergelaten, heeft de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, onverminderd het bepaalde in afdeling 3 van titel 7 van Boek 3, geen erfopvolging bij versterf door het kind tot gevolg met betrekking tot de nalatenschap van de man.

Artikel 207b

Het vaderschap dat is vastgesteld op de grond dat de man als levensgezel van de moeder heeft ingestemd met een daad die de verwekking van het kind tot gevolg kan hebben gehad, kan door het kind worden ontkend. Afdeling 2 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 208

Bij de uitspraak waarbij het vaderschap wordt vastgesteld, kan de rechter op een daartoe strekkend verzoek ten behoeve van het kind een bijdrage toekennen in de kosten van verzorging en opvoeding als bedoeld in artikel 404 of in de kosten van levensonderhoud en studie als bedoeld in artikel 395a.

ARTIKEL II

Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek wordt voorts als volgt gewijzigd:

- A. In artikel 3, eerste lid, komt de tweede volzin te luiden:
Hierbij telt een erkenning, een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap of een adoptie als een geboorte.
- B. Artikel 5, eerste lid, komt te luiden:
  - 1. De geslachtsnaam van een kind van wie het vaderschap anders dan door gerechtelijke vaststelling van het vaderschap vaststaat is die van de vader, en anders die van de moeder.
- C. Artikel 7, vierde lid, komt te luiden:
  - 4. Een wijziging of vaststelling van de geslachtsnaam bij landsbesluit blijft in stand, niettegenstaande een latere erkenning of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.
- D. Artikel 20, eerste lid, komt te luiden:
  - 1. De ambtenaar van de burgerlijke stand voegt aan de onder hem berustende akten van de burgerlijke stand latere vermeldingen toe van akten van de burgerlijke stand en andere authentieke akten houdende erkenning, ontkenning van het vaderschap door de moeder, van besluiten houdende wijziging of vaststelling van namen, van bevestigingen van opties mede houdende vaststelling van namen, van naturalisatiebesluiten mede houdende wijziging of vaststelling van namen en van besluiten tot intrekking van zulke bevestigingen of besluiten, alsmede van rechterlijke uitspraken waarvan de dagtekening ten minste zes weken oud is en die inhouden:
    - a. een last tot wijziging van de voornamen of van de geslachtsnaam, een adoptie, een herroeping van een adoptie, een vernietiging van een erkenning, een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, een gegrondverklaring van een ontkenning van het vaderschap of een vernietiging van zulk een uitspraak;
    - b. de nietigverklaring van een huwelijk of de vernietiging van zulk een uitspraak tussen echtelieden wier huwelijksakte in de Nederlands-Antilliaanse registers van de burgerlijke stand is opgenomen.
- E. Artikel 20e wordt als volgt gewijzigd:
  - 1. In het tweede lid vervallen de woorden "brieven van vaderschap, van".
  - 2. Het derde lid vervalt.
- F. In artikel 20g worden de woorden "dat brieven van vaderschap zijn verleend" vervangen door: dat het vaderschap van de minderjarige gerechtelijk is vastgesteld.
- G. Artikel 199, onderdeel d, komt te luiden:
  - d. wiens vaderschap gerechtelijk is vastgesteld; of
- H. Artikel 203, eerste lid, komt te luiden:
  - 1. Erkenning van een kind geschiedt bij een akte van erkenning, opgemaakt door een ambtenaar van de burgerlijke stand.
- I. In artikel 301, tweede lid, onderdeel d, worden de woorden "brieven van vaderschap" vervangen door: gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.

ARTIKEL III

Indien de door de Gouverneur op 20 maart 2009 aan de Staten ter goedkeuring aangeboden ontwerp-Landsverordening herziening namenrecht (Staten van de Nederlandse Antillen 2008/2009, 3413) tot landsverordening wordt verheven en in werking treedt, vervalt onderdeel B van artikel II van de onderhavige landsverordening en komen de artikelen 5d en 5h van Boek I van het Burgerlijk Wetboek, zoals die artikelen luiden volgens de eerstgenoemde landsverordening, als volgt te luiden:

Artikel 5d

Indien een kind op het tijdstip van het ontstaan van de familierechtelijke betrekking met beide ouders zestien jaren of ouder is, kan het zelf naamskeuze doen, in geval van erkenning, ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand, dan wel, in geval van adoptie of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, ten overstaan van de rechter. Van de verklaring van naamskeuze wordt melding gemaakt in de akte van erkenning of in de rechterlijke uitspraak inzake adoptie of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.

Artikel 5h

Indien een kind door gerechtelijke vaststelling van het vaderschap in familierechtelijke betrekking tot de vader komt te staan, houdt het de geslachtsnaam van de moeder, tenzij de moeder en de man wiens vaderschap is vastgesteld, ter gelegenheid van de vaststelling gezamenlijk verklaren naamskeuze te doen. De rechterlijke uitspraak inzake de vaststelling van het vaderschap vermeldt de verklaring van de ouders hieromtrent.

ARTIKEL IV

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

ARTIKEL V

Deze landsverordening wordt aangehaald als: Landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.

Gegeven te

De Minister van Justitie,

Uitgegeven de
De Minister van Algemene Zaken en
Buitenlandse Betrekkingen,

STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
ZITTING 2009-2010

LANDSVERORDENING tot wijziging van Boek
1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening
gerechtelijke vaststelling van het vaderschap)

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

I. Algemeen

1. In 1995 is door de *Fundashon Sentro di Dama (SEDA)* een ontwerp-Gerechtelijke vaststelling van het vaderschap aan de Staten aangeboden. Over het ontwerp zijn destijds openbare 'hearings' gehouden. Besloten is, in verband met de gevoelige aard van het onderwerp, de behandeling aan te houden totdat het ontwerp voor Boek 1 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek aan de orde zou komen.
2. Bij de totstandkoming van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, vijf jaar later, is echter ervoor gekozen de kwestie van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap voorlopig nog terzijde te laten. Door de toenmalige Minister van Justitie werd opgemerkt (Nota van wijziging, *Staten van de Nederlandse Antillen*, zitting 1999/2000-1937, no. 4, Toelichting onder Algemeen, p. 15-16):
'5. In afwijking van Nederland wordt echter niet een regeling van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap voorgesteld. Hiervoor geldt in volle sterkte (...): het gaat om een maatschappelijk zeer gevoelig en controversieel onderwerp, waarbij diepgewortelde morele en godsdienstige overtuigingen betrokken zijn en waarbij de belangen van de personen om wie het gaat, niet zonder meer parallel lopen. Men denke aan de mogelijkheid dat een gehuwde man overlijdt met achterlaten van zijn echtgenote en zijn uit huwelijk geboren kinderen. In de Nederlandse regeling kunnen, zelfs na dit overlijden, de door hem buiten huwelijk verwekte (minderjarige en meerderjarige) kinderen, aangenomen dat deze geen andere juridische vader hebben, het vaderschap door de rechter laten vaststellen en vervolgens als mede-erfgenamen meedelen in de nalatenschap. Het spreekt vanzelf dat dit ten koste gaat van het erfdeel van de weduwe (van wier zijde mogelijk vermogen in de huwelijksgemeenschap is gevloeid) en de uit het huwelijk geboren kinderen (die door hun vader zijn verzorgd en opgevoed en met hem in één huis hebben gewoond). Ik meen dat over deze kwestie de maatschappelijke discussie nog onvoldoende is uitgekristalliseerd. Bovendien is er nog geen rechtspraak waaruit blijkt dat de hiervóór geschetste consequenties uit oogpunt van gelijke behandeling moeten worden aanvaard. In elk geval is het in verband met de tijdsdruk niet verstandig het nieuw BW-project met dit onderwerp te belasten.
6. Wel wordt er in dit verband op gewezen dat (voor de situatie dat de man nog in leven is) de Hoge Raad in een uitspraak van 3 april 1992 (NJ 1993, 286) een "afgedwongen erkenning" niet uitgesloten heeft geacht, waarbij zonodig de rechterlijke uitspraak de plaats kan innemen van een erkenningsakte (artikel 300 van Boek 3 BW). Men denke aan het geval dat de verwekker aan de moeder beloofd heeft het kind te erkennen. Is de man overleden, dan kunnen in

sommige gevallen brieven van vaderschap (de opvolgers van de brieven van wettiging) uitkomst bieden (...).’

3. In het onderhavige ontwerp – zes jaar later – wordt alsnog een regeling voorgesteld. Hierin is rekening gehouden met de destijds door de regering genoemde situatie dat de erfrechtelijke aanspraken die het kind krijgt als gevolg van een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap een bijzondere hardheid zouden betekenen voor de weduwe van de verwekker of diens andere kinderen (met wie hij onder een dak heeft geleefd). De rechter kan ingevolge het voorgestelde artikel 207a, eerste lid, van Boek 1 BW in die situatie de erfrechtelijke aanspraken van het kind beperken. Zie ook het tweede lid van dat artikel en het voorgestelde artikel 207, vijfde lid, van Boek 1 BW.
4. Het is naar de mening van ondergetekende een zaak van rechtvaardigheid dat een vaderloos kind, wiens verwekker niet tot erkenning wenst over te gaan, via de rechter het vaderschap gerechtelijk kan doen vaststellen, met alle juridische gevolgen van dien. De verwekker draagt immers verantwoordelijkheid voor het bestaan van het kind; en het kind zelf heeft in het geheel geen schuld aan zijn vaderloze juridische staat. Weliswaar kan naar huidig Nederlands-Antilliaans recht de verwekker tot *levensonderhoud* van het kind tot 21 jaar worden veroordeeld (artikel 394 van Boek 1 BW; *P.B.* 2000, no. 178; zie ook artikel 406b ten aanzien van een som ineens ter zake van levensonderhoud en artikel 408a ten aanzien van de kosten van bevalling), maar daar blijft het bij. Zijn naam wordt niet toegevoegd aan de geboorteakte van het kind en hij geldt niet als ‘vader’ of ‘ouder’ in de zin van de wet (zie het huidige artikel 199 van Boek 1 BW).
5. Op aandrang vanuit de Staten is uitdrukkelijk in de wet opgenomen dat ieder kind het recht heeft voor zover mogelijk zijn vader te *kennen* (artikel 199b van Boek 1 BW; *P.B.* 2000, no. 178; voor een toepassing, zie het vonnis van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba van 27 juni 2003, *Tijdschrift voor Antilliaans recht-Justicia [TAR]* 2003, p. 123 e.v., *Nederlandse Jurisprudentie [NJ]* 2004, 124). De gerechtelijke vaststelling van het vaderschap is de volgende stap.
6. Door het grote aantal vaderloze kinderen in de Nederlandse Antillen is het onderhavige ontwerp van groot maatschappelijk gewicht. Naar schatting is ca. 25% van alle kinderen in juridisch opzicht vaderloos. Zo zijn op Curaçao in de jaren 2000 tot en met 2006 in totaliteit 15.268 kinderen geboren, waarvan 3.898 vaderloos. Doordat niet alle erkenningen in een bepaald jaar betrekking hebben op kinderen in dat jaar geboren, kunnen geen volledig exacte cijfers worden gegeven. In het jaar 2004 werden totaal 2.008 kinderen geboren, waarvan ca. 567 in huwelijk en ca. 912 werden erkend; vaderloos waren 529. In het jaar 2005 werden totaal 2.152 kinderen geboren, waarvan ca. 665 in huwelijk en ca. 889 werden erkend; vaderloos waren 598. In het jaar 2006 werden totaal 2.071 kinderen geboren, waarvan ca. 486 in huwelijk en ca. 972 werden erkend; vaderloos waren 613. Heel grof gezegd kan men concluderen dat van de (ca. 2000) kinderen die jaarlijks op Curaçao worden geboren ongeveer een kwart (ca. 500) in huwelijk is geboren en ongeveer de helft (1.000) wordt erkend, zodat ongeveer een kwart (ca. 500) vaderloos is. Bij de burgerlijke stand van de andere eilandgebieden zijn cijfers opgevraagd die nog niet zijn ontvangen. In de loop van de behandeling van dit ontwerp zullen deze aan de Staten worden verstrekt.
7. Alle Europese landen kennen inmiddels de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap en ook in de Anglo-Amerikaanse rechtskring, waaronder in veel landen in het Caraïbisch gebied, kan in het algemeen een vaderloos kind vragen om een ‘declaration of paternity’. Blijkens gegevens verschaft door mr. Bob Wit, rechter van het *Caribbean Court of Justice* (voorheen lid van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba) heeft, wat betreft de

Commonwealth Caribbean, de *Status of Children Act* van Jamaica (1976) tot voorbeeld gediend; vergelijkbare wetgeving geldt thans in tien van de dertien landen [*The Law Reform (Illegitimacy) Ordinance 1982*, Anguilla; *Status of Children Act 1986*, Antigua; *The Status of Children Act* (2002), Bahamas; *Status of Children (Reform) Act 1979*, Barbados; *Families and Children Act 1998*, Belize; *Status of Children Act 1991*, Grenada; *Children Born out of wedlock (Removal of Discrimination) Act 1983*, Guyana; *Status of Children Act 1976*, Jamaica; *Status of Children Act 1983*, St. Kitts and Nevis; *Status of Children Act 1980*, St. Vincent and the Grenadines; *Status of Children Act 1981*, Trinidad and Tobago]. In de grote meerderheid van deze wetgevingen wordt voorzien in de mogelijkheid van een ‘declaration of paternity’ (waarom iedereen met een ‘proper interest’ kan vragen) ongeacht overlijden van vader of kind, maar in de Bahamas moeten vader en kind nog in leven zijn; en in Belize kan het verzoek slechts worden gedaan in beginsel vijf jaren na de geboorte. Al met al kan worden geconcludeerd dat de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap een hoog ‘Caribisch gehalte’ heeft en aansluit bij de omringende sociale en culturele werkelijkheid.

8. Op goede gronden kan worden betoogd dat het ontbreken van de mogelijkheid van een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap strijd oplevert met artikel 8 (‘right to respect for private and family life’) alsmede de artikelen 14 en 1 Protocol nr. 12 (discriminatieverbod) van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM) en met de artikelen 17 en 26 van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR). In het *Marckx*-arrest van het Europese Hof voor de rechten van de mens van 13 juni 1979 (NJ 1980, 462, § 31 en § 40) heeft het Europese Hof voor de rechten van de mens uitgesproken dat de onwettige familie op dezelfde voet de bescherming van artikel 8 EVRM verdient als de wettige. Voorts verbiedt artikel 14 EVRM en artikel 1 Protocol nr. 12 EVRM uitdrukkelijk discriminatie naar geboorte (‘birth’).
9. Inmiddels is duidelijk dat de vaststelling van de juridische relatie tussen buiten huwelijk geboren kind en zijn verwekker gerekend moet worden tot het ‘private life’ van het kind als bedoeld in artikel 8 EVRM. Men zie laatstelijk EHRM 7 mei 2009, *Kalacheva v. Russia*, § 28: ‘In a number of cases the Court has also held that a right to respect for private life includes a right of a child born out of wedlock to determine the Legal relationship between him or her and his or her natural father.’
10. Hieruit volgt dat zonder gerechtelijke vaststelling van het vaderschap er sprake is van een *inbreuk op het ‘private life’* van het kind. Daarbij komt dat op goede gronden kan worden volgehouden dat het buitenhuwelijkse niet-erkende kind wordt achtergesteld bij het huwelijkse en het buitenhuwelijkse erkende kind, zonder dat hiervoor voldoende rechtvaardiging is, zodat sprake is van *discriminatie*. In dit verband is de volgende uitspraak van het Europese Hof voor de rechten van de mens van belang: ‘The question of equality between children born in and children born out of wedlock as regards their civil rights is today given importance in the member States of the Council of Europe. (...) Very weighty reasons would accordingly have to be advanced before a difference of treatment on the ground of birth out of wedlock could be regarded as compatible with the Convention’ (EHRM 28 oktober 1987, *Inze v. Austria*, § 41, NJ 1989, 661).
11. Voorop staat, nu de positie van de buitenhuwelijkse *erkende* kinderen inmiddels zoveel mogelijk door de wetgever gelijkgesteld is met die van in huwelijk geboren kinderen, dat morele redenen onvoldoende kracht hebben om de gerechtelijke vaststelling uit de wetgeving te weren. Het huwelijk mag worden hoog gehouden en door het recht gesteund, maar niet ten koste van onschuldige buitenhuwelijkse kinderen (*Marckx*, § 40). Ook het verzekeren van de rust binnen

- wettige gezinnen, is onvoldoende rechtvaardiging (*Marckx*, § 48). Overigens, als men mannen wil afhouden van buitenhuwelijkse verwekking, dan lijkt het vaderloos laten van onschuldige kinderen niet de juiste weg.
12. Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba heeft onlangs, op dezelfde dag, in twee gevallen waarin de verwekker nog in leven was een gerechtelijke vaststelling uitgesproken, met rechtstreekse toepassing van artikel 8 EVRM (GHvJNA/A 16 juli 2009, H. 25/09, LJN: BJ6235 (Nederlands-Antilliaanse zaak) en H. 534/08, LJN BJ6210 (Arubaanse zaak). Is de putatieve verwekker reeds overleden, dan weigert het Hof daartoe over te gaan, aangezien in dat geval erfrechtelijke rechtspolitieke keuzen moeten worden gedaan die aan de wetgever zijn (GHvJNA/A 12 mei 2009, HAR 157/07, LJN: BI4776). De drie uitspraken zijn te raadplegen op het internet (www.rechtspraak.nl).
  13. De rechtszekerheid, in het verleden een belangrijk argument om de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap niet in te voeren, heeft aan betekenis ingeboet. De vooruitgang van de wetenschap (DNA-onderzoek) maakt immers vaststelling van het vaderschap, ook na lange tijd, met nagenoeg volstreekte zekerheid mogelijk. De rechter kan eventueel ambtshalve bewijs verlangen, aangezien het gaat om een rechtsgevolg dat niet ter vrije beschikking van partijen staat (artikel 129, eerste lid, slot, Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering). Voor het bevelen van een deskundigenbericht (DNA-onderzoek) is noodzakelijk en voldoende dat op grond van de ten processe gebleken feiten en omstandigheden aannemelijk is dat de man de verwekker kan zijn. Op grond daarvan kan de rechter, aan wie het in beginsel vrijstaat een deskundigenonderzoek te bevelen (artikel 173 Rv), ook als het gaat om de verkrijging van bewijs tegen de man, oordelen dat de inbreuk van een DNA-onderzoek op diens lichamelijke integriteit gerechtvaardigd is. Aldus HR 22 september 2000, NJ 2001, 647.
  14. Dat de man wellicht niet op een staatactie gerekend heeft, is afgewogen tegen de belangen van het kind van onvoldoende gewicht. Hij draagt nu eenmaal mede verantwoordelijkheid voor het bestaan van het kind. In dit verband verdient vermelding dat de staatactie van een in huwelijk geboren en erkend kind volgens artikel 210 van Boek 1 BW niet aan enige verjaring is onderworpen.
  15. Als rechtvaardiging van de uitsluiting van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap wordt wel aangevoerd dat een gedwongen vader geen goede vader kan zijn en dat na een gerechtelijke vaststelling erkenning door een niet-verwekker die wel als goede vader wil fungeren, onmogelijk wordt gemaakt. Dit soort overwegingen kan echter beter aan moeder en kind worden overgelaten. Bovendien wint de gedachte veld dat een goede sociale vader niet per se verwantschapsrechtelijke betrekkingen met het kind hoeft te hebben. Hem deze toe te kennen is vaak disproportioneel.
  16. Een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap zal wellicht zwaar vallen voor de echtgenote of de in huwelijk geboren kinderen van de verwekker – deze zal hen choqueren en wellicht financieel treffen – maar zulks geldt ook ten aanzien van de onderhoudsactie die onder het huidige recht sedert 1916 reeds mogelijk is (artikel 394 van Boek 1 BW). Zoals hierboven onder 3 reeds vermeld, wordt in artikel 207a van het ontwerp een erfrechtelijke verzachting gegeven indien de verwekker reeds is overleden.
  17. De voorgestelde tekst komt overeen met de in Nederland geldende regeling, zoals tot stand gebracht bij wet van 24 december 1997, *Stb.* 772, maar met de volgende afwijkingen. In Nederland kan niet de raad voor de kindbescherming (te vergelijken met de voogdijraad hier te lande) een verzoek doen tot gerechtelijke vaststelling (vergelijk ten aanzien van de voogdijraad de voorgestelde tekst van artikel 207, eerste lid, onderdeel c). In Nederland kan de moeder het verzoek doen totdat het kind 16 jaar is, in het onderhavige ontwerp is de leeftijdsgrens verlaagd

naar 12 jaren (artikel 207, eerste lid, onderdeel *a* [en *c*]). In Nederland kan in beginsel niet van een verwekker jonger dan 16 het vaderschap worden vastgesteld; deze beperking is niet gevolgd. In Nederland is, als de identiteit van de verwekker bekend is, de moeder gebonden aan een vervaltermijn van vijf jaren na de geboorte; ook deze beperking is onnodig en disproportioneel geoordeeld in het onderhavige ontwerp. Voorts kent Nederland niet de voorgestelde artikelen 207*a* (erfrechtelijke verzachting) en 207*b* (mogelijkheid van latere ontkenning door het kind). In het onderhavige ontwerp is onderdeel *c* van het Nederlandse artikel 207, tweede lid (verwekker jonger dan 16 jaren) niet overgenomen.

18. Overigens is in de huidige situatie reeds denkbaar dat een in de Nederlandse Antillen buiten huwelijk geboren niet-erkend ('Antilliaans') kind dat zich in Nederland gevestigd heeft, met toepassing van het *Nederlandse recht*, aangenomen dat dit naar regels van interregionaal privaatrecht toepasselijk is, een verzoek doet tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap van een in de Nederlandse Antillen woonachtige of aldaar overleden ('Antilliaanse') man. Men zie HR 11 juni 2004, *NJ* 2005, 116 met in de noot onder 4-7 gegevens over het interregionaal privaatrecht terzake. Gelet op HR 25 november 1988, *NJ* 1989, 421 ligt analogische toepassing door de Nederlandse rechter van artikel 6 van de Nederlandse *Wet conflictenrecht afstamming* (*Stb.* 2002, 153) voor de hand, hetgeen betekent dat als de verwekker en de moeder niet meer beiden in de Nederlandse Antillen wonen of ten tijde van het overlijden van de verwekker woonden, het recht van de gewone verblijfplaats van het kind ten tijde van het verzoek (dus Nederlands recht) beslissend zal zijn. Een gerechtelijke vaststelling door de Nederlandse rechter zal, gelet op artikel 40 Statuut, in de Nederlandse Antillen worden erkend en leiden tot een latere vermelding aan de geboorteakte van het kind (artikel 20*b* van Boek I BW).
19. De moeder en de voogdijraad, totdat het kind 12 jaar is, en het kind zelf kunnen de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap verzoeken (artikel 207, eerste lid, van het ontwerp); zolang het kind minderjarig is, wordt het echter vertegenwoordigd door een bijzondere curator (ingevolge het bestaande artikel 212 van Boek I BW).
20. In afwachting van het voorgenomen nieuwe namenrecht (Staten van de Nederlandse Antillen 2008/2009, 3413) wordt voorgesteld om een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap in het geheel geen naamsgevolg te geven; men zie de in artikel II, onderdeel B, van het ontwerp voorgestelde wijziging van het bestaande artikel 5, eerste lid, van Boek I BW. In artikel III van het ontwerp wordt echter rekening gehouden met de inwerkingtreding van het nieuwe namenrecht.
21. Het onderhavige ontwerp is opgesteld met bijstand van prof. mr. Jan de Boer, lid van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba en adviseur van de Gemeenschappelijke Commissie nieuw Burgerlijk Wetboek. Op 9 maart 2006 heeft in de aula van de Universiteit van de Nederlandse Antillen een openbare discussiebijeenkomst over het onderwerp plaatsgevonden, georganiseerd door de *Tienda di Lei*.

II. Financiële gevolgen

De onderhavige ontwerpverordening heeft bij de huidige stand van zaken geen noemenswaardige financiële gevolgen voor de begroting van het Land. Dat meer kinderen ook in juridisch opzicht een vader hebben kan in beginsel in de toekomst ertoe leiden dat met het oog op de verzorging van kinderen in mindere mate beroep gedaan wordt op de openbare middelen. Anderzijds is denkbaar dat de voogdijraden zich actiever gaan inzetten in het bewerkstelligen van juridische banden tussen buiten huwelijk geboren kinderen en hun verwekkers. Het ontwerp

voorziet in de mogelijkheid dat de voogdijraad het verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap indient. Of in de toekomst de begrotingen van de voogdijraden daarom meer ruimte moeten hebben valt thans niet te voorspellen, laat staat valt te schatten welke omvang de uitbreiding dan zal zijn. Het een en ander zal afhankelijk zijn van toekomstige (politieke) beleidskeuzes. Het ontwerp op zichzelf dwingt niet tot verruiming van de begrotingen.

III. Advies van de Raad van Advies (RvA no. RA/14-09-LV)

De Raad van Advies geeft in overweging om de term 'levensgezel' te definiëren, een term die, zoals de Raad onderkent, ook elders in het BW wordt gebezigd. Een definitie valt niet te geven, maar de toelichting bij artikel 207, eerste lid, is aangevuld met beschouwingen dienaangaande.

De Raad adviseert om aan de voogdijraad de bevoegdheid te geven een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap te verzoeken ook tegen de wil van de moeder. De Raad wijst daarbij op het belang van het kind alsmede dat van de vader, al staat voor deze laatste de weg van artikel 204, derde lid (vervangende rechterlijke toestemming om te erkennen) open. Dit voorstel van de Raad van Advies is gevolgd en in artikel 207, eerste lid, onderdeel c, van het aan de Raad voorgelegde ontwerp zijn daarom de slotwoorden 'of de moeder blijkt geeft van verzet tegen het verzoek' geschrapt.

Op advies van de Raad is een financiële paragraaf toegevoegd.

Op advies van de Raad zijn in deze Memorie van Toelichting onder Algemeen statistische gegevens opgenomen.

De Regering onderschrijft van harte het belang dat de Raad eraan hecht dat naast de invoering in het BW van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap beleid wordt ontwikkeld ter bevordering van verantwoord ouderschap, teneinde mannen en vrouwen bewust te maken van de juridische, sociale en financiële consequenties van de verwekking van kinderen buiten het huwelijk. Hierbij is in het bijzonder de voorlichting aan jongeren van groot belang.

In dit verband zij nog vermeld dat de Regering voornemens is om een commissie in te stellen teneinde te adviseren over de mogelijkheid, zoals die bestaat in Jamaica en Costa Rica, dat de moeder van een buiten huwelijk geboren kind de naam opgeeft van de man die volgens haar de verwekker is, waarna zulks aan de man wordt betekend. Een dergelijke regeling, indien deze te zijner tijd tot stand komt, zal dan een vervolg zijn op de onderhavige wetgeving. Immers, weersprekt de man de opgave door de moeder, dan zal een verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap moeten worden gedaan.

Met genoegen heeft de Regering ervan kennis genomen dat de Raad instemt met de in artikel 207a voorgestelde erfrechtelijke bepalingen in het geval dat de verwekker reeds is overleden. De opmerkingen van de Raad zijn verwerkt in de toelichting.

Ten slotte zij erop geattendeerd dat de door de Raad aangehaalde Landsverordening van de 23ste oktober 2000 regelende het overgangsrecht ter gelegenheid van de invoering van de boeken 1, 3, 5, 6, 7 en 8 van het Burgerlijke Wetboek (P.B. 2000, no. 119) bij de Invoeringslandsverordening Boek 2 BW (P.B. 2004, no. 16), artikel XXIX, onderdeel b, een citeertitel heeft meegekregen, en wel: Landsverordening overgangsrecht nieuw Burgerlijk Wetboek. De desbetreffende overgangsbepaling, die erfopvolging uitsloot indien de man was overleden vóór het in werking treden van de onderhavige landsverordening, is overigens geschrapt, in navolging van een Arubaans ontwerp-aanvulling nieuw BW. Met het oog op de rechtszekerheid is het voorgestelde artikel 207a, tweede lid, reeds voldoende.

De overige opmerkingen van de Raad met een technische karakter zijn verwerkt.

IV. Artikelsgewijze toelichting

ARTIKEL I

Artikel 207

Eerste lid.

1. Blijkens de aanhef kan ook na overlijden van de man het vaderschap nog worden bewezen en gerechtelijk vastgesteld. Denkbaar is dat pas na het overlijden het kind verneemt wie zijn verwekker is of behoefte voelt dat zijn geboorteakte wordt aangevuld. Verder heeft de vaststelling (mits tijdig verzocht) gevolgen voor de erfopvolging. Door de terugwerkende kracht van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap (zie het vierde lid) wordt het kind erfgenaam bij versterf. Wat deze erfopvolging betreft geeft echter het nieuwe artikel 207a – dat in Nederland ontbreekt – in het belang van de weduwe en de andere kinderen de mogelijkheid tot verzachting.
2. Behalve van de verwekker, kan van de levensgezel van de moeder die heeft ingestemd met een daad die de verwekking tot gevolg kan hebben gehad, het vaderschap gerechtelijk worden vastgesteld. Heeft bijvoorbeeld deze levensgezel van de moeder, samen met haar, besloten tot kunstmatige inseminatie met het zaad van een donor (KID), dan zal in het algemeen wel op goede gronden erop mogen worden vertrouwd dat hij het kind zal erkennen (HR 3 april 1992, *NJ* 1993, 286; zie deze Memorie van Toelichting, onder Algemeen, het citaat onder 2 [sub 6]). Gaat hij daartoe niet over, dan is gerechtelijke vaststelling van het vaderschap mogelijk. Artikel 207b van het ontwerp voorziet echter in de mogelijkheid van een latere ontkenning van het vaderschap door het kind.
3. De term ‘levensgezel’ komt thans in het Burgerlijk Wetboek ook voor in de artikelen 379, 383, 385, 394, 432, 435, 451 en 452 van Boek 1, in artikel 46 van Boek 3 en in artikel 465 van Boek 7. Bij de totstandkoming van Boek 1 is in de Memorie van Toelichting bij titel 16 (curatele), onder 4, het volgende opgemerkt: ‘Het moet hier gaan om een persoon die tot de betrokkene in een vergelijkbare betrekking staat als de echtgenoot. De beantwoording van de vraag of een relatie bestaat vergelijkbaar met die tussen echtgenoten, is afhankelijk van door de rechter te beoordelen feitelijke omstandigheden. Van belang kunnen hierbij vooral zijn dat er een gemeenschappelijke huishouding bestaat, de duur daarvan, dat het een relatie van affectieve aard is en dat partijen kennelijk uitgaan van een nauwe lotsverbondenheid.’ Niet kan worden uitgesloten dat de invulling van het begrip mede afhankelijk zal zijn van de context waarin zulks van belang is.
4. Ten aanzien van een donor is gerechtelijke vaststelling van het vaderschap niet mogelijk aangezien een donor geen ‘verwekker’ is. De wet onderscheidt het begrip ‘verwekker’ van het ruimere begrip ‘biologische vader’. ‘Verwekker’ is de man die met de moeder op natuurlijke wijze het kind heeft laten ontstaan. Een donor is ook niet onderhoudsplichtig, aangezien het bestaande artikel 394 van Boek 1 BW eveneens het begrip ‘verwekker’ gebruikt en niet het begrip ‘biologische vader’. Overigens volstaat dat de verzoeker het biologisch vaderschap bewijst, bijvoorbeeld door DNA-onderzoek; de donor zal dan bij wege van tegenbewijs het donorschap aannemelijk moeten maken (zie HR 26 juni 2009, 07/13656, LJN: BH2250).
5. Het gerechtelijk vastgestelde vaderschap heeft alle gevolgen van het vaderschap, behalve wat betreft het namenrecht, zolang dit niet is aangepast; zie hierna bij de artikelen II en III. De

gerechtelijke vaststelling leidt tot toevoeging van een latere vermelding aan de geboorteakte van het kind (artikel 20, eerste lid, van Boek 1 BW, zoals in artikel II aangepast). Verder geldt de man als 'vader' en 'ouder' in het huwelijks-, jeugd- en erfrecht (de vader zal bijvoorbeeld een ondertoezichtstelling kunnen verzoeken) en ook in de wetgeving buiten het Burgerlijk Wetboek, zoals de belastingwetgeving (bijvoorbeeld de *Successiebelastingverordening 1908*). Voor het nationaliteitsgevolg van rechtswege, zie men artikel 4 van de *Rijkswet op het Nederlanderschap*.

6. Bevoegd tot een verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap zijn de moeder (onderdeel a), het kind (onderdeel b) en de voogdijraad (onderdeel c). De bevoegdheid is (mede in verband met de beschikbaarheid heden ten dage van DNA-tests) in beginsel niet beperkt in de tijd (behoudens de leeftijdsgrens van twaalf jaren van het kind in onderdeel *a* en *c*). Is het kind twaalf jaren of ouder, dan kan alleen het kind het verzoek doen. Gedurende de minderjarigheid (dus tot achttien jaar) zal het kind echter moeten worden vertegenwoordigd door een bijzondere curator; dit kan de voogdijraad zijn (aldus het bestaande artikel 212 van Boek 1 BW). De vertegenwoordigingsbevoegdheid van de bijzondere curator is in beginsel niet gebonden aan de eis van een zekere rijpheid van het kind (HR 31 oktober 2003, *NJ* 2004, 315). Ook vóór de geboorte van het kind lijkt in beginsel een verzoek mogelijk (artikel 2 van Boek 1 BW: 'nasciturus pro iam nato habetur quotiens de commodis eius agitur').
7. De verwekker zelf komt in het rijtje niet voor, aangezien hij de mogelijkheid van erkenning heeft (artikel 203 van Boek 1 BW). Daarvoor is in beginsel de toestemming van de moeder vereist (artikel 204, eerste lid, onderdeel *c* van Boek 1 BW), maar deze toestemming kan worden vervangen door die van de rechter (artikel 204, derde lid, van Boek 1 BW).

Tweede lid.

1. In onderdeel a wordt voorop gesteld dat het hier enkel gaat om *vaderloze* kinderen; deze eis geldt ook bij erkenning (artikel 203, eerste lid, aanhef, van Boek 1 BW). Is het kind in huwelijk geboren zonder dat de echtgenoot van zijn moeder zijn biologische vader is, is het kind erkend door een man die niet zijn biologische vader is of is het kind geadopteerd (mede) door een man, dan is een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap uitgesloten. Wel is denkbaar dat het bestaande juridische vaderschap eerst door het kind wordt aangetast – door ontkenning, vernietiging of herroeping – en dat *vervolgens* een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap van de werkelijke vader wordt verzocht. Voor aantasting van het juridische vaderschap gelden echter termijnen, die mogelijkerwijs al verstreken zijn (zie de bestaande artikelen 200, zesde lid, 205, vierde lid, en 231, tweede lid, van Boek 1 BW: veelal vijf jaren na meerderjarigheid), al bevat het bestaande artikel 199a van Boek 1 BW een veiligheidsklep, bedoeld met name voor het geval dat alle belanghebbenden wensen dat het kind 'van vader wisselt'.
2. Ingevolge onderdeel b is een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap niet mogelijk indien tussen de moeder en de verwekker een huwelijksbeletsel op grond van nauwe verwantschap bestaat (verbod van 'bloedschande'). Hetzelfde geldt met betrekking tot de erkenning (artikel 204, eerste lid, onderdeel *a*, van Boek 1 BW). Hier is de openbare orde in het spel. Bovendien lijkt het niet in het belang van het kind indien wordt vastgesteld dat bijvoorbeeld zijn grootvader tevens zijn vader is. De 'bloedschande' is overigens geen belemmering voor een onderhoudsactie tegen de verwekker-familielid (zie het bestaande artikel 394 van Boek 1 BW)

of voor de uitoefening van het recht om te weten van wie men afstamt (het bestaande artikel 199b van Boek 1 BW).

Derde lid.

Dit betreft het geval dat het kind is overleden. Vergelijk de bestaande artikelen 201, tweede lid, en 205, vijfde lid, tweede volzin, van Boek 1 BW.

Vierde lid.

1. De gerechtelijke vaststelling van het vaderschap werkt terug tot de geboorte, maar in verband met de rechtszekerheid zijn beperkingen aan de gevolgen gesteld. Deze beperkingen komen overeen met die van de bestaande artikelen 202 en 206 van Boek 1 BW, behoudens dat hier geen voorziening ter zake van de teruggave van kosten van verzorging en opvoeding of levensonderhoud en studie dan wel van het krachtens vruchtgenot genotene nodig is. Voor de laatste volzin van het onderhavige vijfde lid vergelijk men het bestaande artikel 45, derde en vijfde lid, van Boek 3 BW. Zij verzacht de vermogensrechtelijke gevolgen van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, aangezien in geen geval hoeft te worden teruggegeven wat intussen reeds *verbruikt of verteerd* is
2. Het nationaliteitsgevolg van een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap werkt, in afwijking van het onderhavige vierde lid, niet terug tot de geboorte. Men zie artikel 4, eerste lid, tweede en derde volzin, van de *Rijkswet op het Nederlanderschap*.

Artikel 207a.

1. Vindt de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap plaats na de dood van de man, dan wordt het kind met terugwerkende kracht erfgenaam. Ingevolge het eerste lid kan echter de weduwe of een kind de rechter verzoeken dit erfrechtelijk gevolg te beperken. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan een bezwaar door de toenmalige Minister van Justitie geuit in het kader van de totstandkoming van Boek 1 nieuw BW; zie deze Memorie van Toelichting, Algemeen, onder 2 [sub 5]. Reden voor toepassing kan zijn dat de weduwe in substantiële mate heeft bijgedragen aan de groei van de ontbonden huwelijksgemeenschap, bijvoorbeeld door verrichte arbeid of door een voorhuwelijkse erfenis van haar kant. Indien zij deze bijdrage zou moeten delen met een 'buitenkind', zou zulks een bijzondere hardheid kunnen betekenen. Ook is denkbaar dat de man samen met een huwelijks of door hem erkend kind een bedrijf heeft opgebouwd die echter uitsluitend op naam van de man is blijven staan. Zou het 'buitenkind' daarvan profiteren, dan zou dat een bijzondere hardheid kunnen zijn voor het kind dat het bedrijf met de vader heeft opgebouwd, *a fortiori* indien dit kind meer heeft bijgedragen dan de vader.
2. Ingevolge de tweede volzin houdt de rechter rekening met de reden waarom niet eerder – met name: niet vóór het overlijden van de man – het verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap is gedaan. In dit verband bedenke men dat als het verzoek gedaan is na het overlijden, de man geen redelijke gelegenheid gehad heeft een testament te maken, rekening houdend met een nieuwe erfgenaam.
3. Overigens bestaat het voornemen in het nieuwe Boek 4 BW (Erfrecht) de positie van de langstlevende echtgenoot of echtgenote te verbeteren. In elk geval zal als dwingendrechtelijke regels worden voorgesteld dat de langstlevende echtgenoot of echtgenote aanspraak heeft op het vruchtgebruik van de echtelijke woning en de inboedel

- alsmede op een vruchtgebruik van andere goederen van de nalatenschap voorzover hij of zij daaraan voor zijn of haar verzorging behoefte heeft.
4. Dat er ingevolge het eerste lid een rechter aan te pas moet komen is niet bezwaarlijk, aangezien voor een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap toch al de rechter geëdieerd moet worden. De belanghebbende weduwe of andere kinderen zijn in de regel, als de man is overleden, al in het proces als rechtsopvolgers (zodat zij dan niet eens toekomen aan de mogelijkheid van artikel 214 Rv inzake voeging en tussenkomst).
  5. Wat betreft het tweede lid van het onderhavige artikel 207a zij het volgende opgemerkt. Indien de nalatenschap reeds verdeeld is, geeft afdeling 3 van titel 7 van Boek 3 BW algemene, beperkingen. Heeft de verdeling plaatsgevonden bij notariële akte, dan is een verdeling waaraan niet alle deelgenoten hebben deelgenomen vernietigbaar (artikel 195, eerste lid, van Boek 3 BW). In de literatuur bestaat er meningsverschil of dan *naast* de verjaringstermijn van artikel 195, eerste lid, slot, van Boek 3 BW (een jaar na het ter kennis komen van de verdeling) ook de vervaltermijn van artikel 200 van Boek 3 BW (drie jaren na de verdeling) toepasselijk is (zie Asser-De Boer 1, *Personen- en familierecht*, 2006, nr. 748 en Asser-Perrick 3-IV, nr. 154).
  6. Wat daarvan zij, in het tweede lid wordt voorgesteld de erfopvolging bij versterf door het kind uit te sluiten als het verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap meer dan vijf jaren na het overlijden wordt ingediend, mits de man een weduwe of andere kinderen heeft achtergelaten. Deze termijn geldt ook als de boedel (voorlopig) onverdeeld is gebleven of er slechts één erfgenaam was (de weduwe of één kind) zodat verdeling niet in aanmerking komt. Als een broer, zuster of ander familielid van de verwekker versterferfgenaam is, is er geen beperking van de erfrechtelijke gevolgen van een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. Wel geldt dan artikel 207, vierde lid, wat erop neerkomt dat niet hoeft te worden teruggegeven wat ten tijde van het verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap verteerd is.
  7. Alleen de erfopvolging bij versterf wordt uitgesloten, andere gevolgen van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap blijven bestaan (zie hierboven bij artikel 207, eerste lid, onder 4), mits nog mogelijk na overlijden, zoals toevoeging van een latere vermelding aan de geboorteakte van het kind, eventueel naamsgevolg (onder het nieuwe namenrecht) en eventueel nationaliteitsgevolg.
  8. De ondergetekende meent, met de Raad van Advies, dat de onderhavige erfrechtelijke beperkingen niet discriminatoir zijn. In dit verband is van belang dat uit artikel 8 EVRM en artikel 1 Protocol nr. 1 EVRM geen recht om te erven voortvloeit (*Marckx* § 50 en § 53). Wat betreft artikel 207a, eerste lid, benadrukt de Raad van Advies terecht dat het hier gaat om concrete situaties van bijzondere hardheid voor de andere betrokkenen, waarbij de uitzondering door de rechter wordt toegepast. Het Europese Hof voor de rechten van de mens heeft tot nog toe schendingen van het EVRM geconstateerd in situaties waarin geen rekening werd gehouden met de omstandigheden van het specifieke geval en waarin buiten huwelijk geboren kinderen bij voorbaat en zonder objectieve rechtvaardiging, op erfrechtelijk gebied ongelijk werden behandeld. De Raad noemt behalve het arrest *Marckx* dat hierna bij artikel IV aan de orde komt, het arrest *Inze* (EHRM 28 oktober 1987, appl. 8695/79), het arrest *Mazurek* (EHRM 1 mei 2000, appl. no. 34406/97) en het arrest *Merger and Cros* (EHRM 22 december 2004, appl. no. 68864/01). De onderhavige ontwerpplandsverordening bevat een regeling die uitgaat van gelijke behandeling en een geclausuleerde en op de concrete situatie toegespitste uitzondering toelaat. Die

uitzondering is proportioneel, met name nu daarmee beoogd is de rechten van de weduwe en de andere kinderen, te respecteren. Deze regeling geeft de rechter alle ruimte om in het concrete geval een adequate belangenafweging te maken.

9. Ook artikel 207a, tweede lid, dat erfopvolging bij versterf uitsluit wanneer het verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap vijf jaren na het overlijden van de man is gedaan en deze een weduwe of andere kinderen heeft nagelaten, acht de Raad aanvaardbaar. Weliswaar is dit een abstracte regeling, maar de Raad acht deze beperking gerechtvaardigd met het oog op de rechtszekerheid van de weduwe en de andere kinderen.

Artikel 207b.

Deze bepaling kwam hierboven reeds aan de orde bij artikel 207, eerste lid, onder 2. Voor de latere ontkenning van het vaderschap door het kind geldt de vervaltermijn van het bestaande artikel 200, zesde lid, Boek I BW (in het normale geval: vijf jaren na meerderjarigheid van het kind). Boek I BW gaat er vanuit dat alle kinderen wier juridische vader niet hun biologische vader is, de mogelijkheid moeten hebben om binnen een bepaalde termijn het juridisch vaderschap aan te tasten (artikelen 200, eerste lid, onderdeel b, 205, eerste lid, onderdeel a, en 231, eerste lid, van Boek I BW).

Artikel 208.

De rechter die het vaderschap gerechtelijk vaststelt, kan gelijktijdig een onderhoudsbijdrage bepalen. In de regel zal de moeder rechthebbende zijn ten aanzien van de kosten van verzorging en opvoeding (vergelijk het bestaande artikel 406 van Boek I BW).

ARTIKEL II

1. De meeste wijzigingen – die een technisch karakter hebben – spreken voor zich. Belangrijk is dat wordt voorgesteld voor het *bestaande namenrecht* dat een gerechtelijke vaststelling, in tegenstelling tot een erkenning, geen naamsgevolg heeft (wijziging van artikel 5, eerste lid, van Boek I BW in onderdeel B). Voor het *nieuwe namenrecht*; zie echter hierna bij artikel III.
2. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om in de aanhef van artikel 20, eerste lid, (welke aanhef was overgenomen uit het Nederlandse artikel 20) de ‘opgave van afwijkende namen (...)’ te schrappen. Die opgave van namen (aan de ambtenaar van de burgerlijke stand) is namelijk geregeld in de Nederlandse *Wet conflictenrecht namen* (Stb. 1989, 288), terwijl hier te lande vergelijkbare internationaal privaatrechtelijke regelgeving ontbreekt.
3. In artikel 203, eerste lid, wordt de mogelijkheid van erkenning bij notariële akte afgeschaft. Hierop is aangedrongen zowel uit kringen van het notariaat als van de burgerlijke stand. Voor de notariële erkenning bestaat onvoldoende noodzaak; als deze plaatsvindt levert zij vaak problemen op; men denke aan legalisatie en verificatie van buitenlandse geboorteakten (door Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigers). Veel notarissen verwijzen stevast naar de burgerlijke stand. Door de introductie van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap kan overigens indien erkenning achterwege is gebleven het kind na overlijden alsnog een vader krijgen. Met de wijziging van artikel 203, eerste lid, hangt samen het vervallen van artikel 20e, derde lid (in onderdeel E).

ARTIKEL III

Aanhangig is een ontwerp-*Landsverordening herziening namenrecht*. Indien die landsverordening en de onderhavige in werking zijn getreden, zal een nieuw artikel 5h van Boek 1 BW gelden. Een gerechtelijke vaststelling heeft dan, wat betreft de geslachtsnaam van het kind, dezelfde gevolgen als een erkenning (artikel 5g, eerste lid, in het ontwerp *Landsverordening herziening namenrecht*). Zowel bij erkenning als bij een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap houdt het kind dan in beginsel de naam van de moeder, tenzij de ouders gezamenlijk kiezen voor de naam van de vader of een combinatie van hun namen. Is de vader overleden, dan kiest de moeder alleen (artikel 5c). Is het kind zestien jaren of ouder dan kiest het zelf, ongeacht of de vader nog leeft of is overleden (artikel 5d).

ARTIKEL IV

Gezien de nauwe verwevenheid van de materies van het onderhavige ontwerp en het ontwerp *Landsverordening herziening namenrecht* wordt voorgesteld de inwerkingtreedingsbepalingen op elkaar af te stemmen waardoor de inwerkingtreding bij landsbesluit te zijner tijd op dezelfde datum kan geschieden.

De Minister van Justitie,

RAAD VAN ADVIES
VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

B. Japca

Directie Wetgeving en Juridische Zaken	
DWJNo.	DWJ' 07/146-a
DATUM	28 AUG 2009

Zijne Excellentie
de Gouverneur van de
Nederlandse Antillen
Curaçao

Wvde
"GEZIEN"
DE GOUVERNEUR VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
d.d. 18 AUG. 2009

RvA no. RA/14-09-LV

Onderwerp: Ontwerp-landsverordening tot wijziging van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap) (1212/RNA, DWJ' 07/146)

Advies: Met verwijzing naar uw adviesverzoek d.d. 17 februari 2009 om het oordeel van de Raad van Advies inzake bovengenoemd onderwerp en de behandeling hiervan in de vergadering van de Raad van Advies d.d. 22 juni en 13 juli 2009, bericht de Raad u als volgt.

De ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap) strekt, volgens de considerans, er toe de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap van niet-erkende buiten huwelijk geboren kinderen te regelen.

Bestudering van het onderhavige ontwerp en de bijbehorende memorie van toelichting alsmede de overige bij het adviesverzoek gevoegde stukken geeft de Raad aanleiding tot het maken van de navolgende opmerkingen.

Inhoudelijke opmerkingen

Het ontwerp
Artikel 207, eerste lid

Ingevolge het voorgestelde in artikel 207, eerste lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW), kan het vaderschap worden vastgesteld van de verwekker van het kind, alsmede van een man die als levensgezel van de moeder heeft ingestemd met een daad die de verwekking van het kind tot gevolg kan hebben gehad.

Op pagina 9 van de memorie van toelichting in paragraaf 2 wordt als voorbeeld van een instemming met een daad van verwekking genoemd de situatie waarin de levensgezel van de moeder instemt met kunstmatige inseminatie met het zaad van een donor. Het begrip "levensgezel" wordt in de onderhavige ontwerp-landsverordening niet gedefinieerd of toegelicht, zodat niet vaststaat welke relaties hieronder verstaan worden. In het eerder genoemde voorbeeld zou het gegeven dat iemand de levensgezel van de moeder is kunnen worden betwist, bijvoorbeeld door de erfgenamen in geval

[Handwritten signature]

RECEIVED VAN DE GOUVERNEUR VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
608
20 AUG 2009
RNA

van overlijden van de levensgezel, of door de levensgezel zelf, indien de relatie met de moeder inmiddels beëindigd is.

De Raad wijst erop dat het begrip "levensgezel" in diverse bepalingen in Boek 1 van het BW voorkomt, maar nergens wordt gedefinieerd.

De Raad adviseert om voornoemd begrip te definiëren.

Ingevolge artikel 207, eerste lid, onder c, van Boek 1 van het BW kan de Voogdijraad geen verzoek tot vaststelling van vaderschap doen, indien de moeder zich hiertegen verzet. In paragraaf 21 op pagina 8 van de memorie van toelichting wordt hierover opgemerkt dat de Voogdijraad geen verzoek kan doen in verband met het recht op het respect voor het privéleven van de moeder. In zo'n geval zou gewacht moeten worden totdat het kind zelf kan beslissen om het verzoek al dan niet te doen. In dit verband wijst de Raad erop dat een vader die niet met de moeder van het kind is gehuwd, maar weinig mogelijkheden heeft om zijn vaderschap door de wet erkend te krijgen. De Voogdijraad kan geen verzoek namens de vader doen. De vader kan ingevolge artikel 203 van Boek 1 van het BW het kind erkennen, maar hiervoor is ingevolge artikel 204, eerste lid, aanhef en onder c, van Boek 1 van het BW, voorafgaande schriftelijke toestemming van de moeder vereist. Indien de moeder geen toestemming geeft, kan deze toestemming, ingevolge het derde lid van dit artikel vervangen worden door toestemming van het gerecht, indien de erkenning de belangen van de moeder bij een ongestoorde verhouding met het kind niet zou schaden, en de man de verwekker is van het kind.

De onderhavige ontwerp-landsverordening leidt ertoe dat de bescherming van het privéleven van de moeder in dit voorstel altijd zwaarder weegt dan de belangen van de vader en het kind bij een wettelijke vaststelling van hun familiebanden.

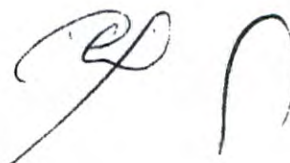
Gelet op het belang van kinderen bij het hebben van een wettelijke vader acht de Raad het onwenselijk dat het recht op privéleven van de moeder bij voorbaat zwaarder moet wegen dan het recht van het kind en de vader op een gezinsband ("family life"). De Raad acht het bij uitstek een taak voor de rechter om in elk afzonderlijk geval vast te stellen, welk belang zwaarder moet wegen, het recht van de vader op vaststelling van zijn vaderschap of het recht van de moeder op haar privéleven. Voorts kan de ongelijke positie van vaders en moeders in geval van vaststelling van vaderschap strijd opleveren met artikel 8 (recht op respect voor privé- en gezinsleven) van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (hierna: EVRM) in combinatie met artikel 14 van het EVRM en artikel 1 van Protocol nr. 12 bij het EVRM (discriminatieverbod). De Raad acht het dan ook wenselijk dat de Voogdijraad, indien daartoe aanleiding bestaat, ook een verzoek om gerechtelijke vaststelling van het vaderschap kan doen indien de moeder zich daar tegen verzet.

De Raad adviseert in artikel 207 van Boek 1 van het BW op te nemen dat de Voogdijraad, indien daartoe aanleiding bestaat, ook tegen de wil van de moeder een verzoek om vaststelling van het vaderschap kan indienen.

De memorie van toelichting

Financiële paragraaf

In de memorie van toelichting is geen financiële paragraaf opgenomen. In het aanbiedingsformulier voor de stukken van de Raad van Ministers d.d. 5 februari 2009 is aangegeven dat de onderhavige ontwerp-landsverordening geen financiële gevolgen heeft voor het Land. Aangezien – afgaande op de aan de Raad overgelegde stukken – geen advies is ingewonnen van de Directie Financiën, zoals vereist in artikel 2 van het Landsbesluit versterking budgetdiscipline Land (P.B. 2001, no. 40), staat voor de Raad niet onomstotelijk vast dat er geen financiële gevolgen zijn.

De Raad geeft de regering – afgaande op de aan de Raad overgelegde stukken - dan ook in overweging om zowel artikel 2, eerste lid, als artikel 3 van het Landsbesluit versterking budgetdiscipline Land in acht te nemen en de memorie van toelichting van de onderhavige ontwerp-landsverordening in overeenstemming met artikel 3 van voornoemd landsbesluit aan te passen.

Statistische gegevens

De memorie van toelichting bevat geen gegevens over het aantal kinderen dat buiten het huwelijk wordt geboren, en niet door de vader wordt erkend. Daardoor kan niet worden ingeschat hoeveel personen er zijn die (alsnog) bij de rechter een verzoek tot vaststelling van het vaderschap van hun verwekker zouden kunnen indienen, of betrokken kunnen zijn bij een procedure tot beperking van de erfrechtelijke aanspraken.

De Raad adviseert de memorie van toelichting aan te vullen met (statistische) gegevens over het mogelijke aantal personen zonder wettelijke vader.

Voorlichting over buitenhuwelijkse verwekking

Op pagina's 1 en 2 van de memorie van toelichting wordt opgemerkt dat de regering in de jaren 1995 en 2000 heeft afgezien van een wettelijke regeling van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, vanwege de gevoelige aard van het onderwerp. Vervolgens wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkelingen in de rechtspraak sinds 2000. De conclusie op pagina 6 in paragraaf 14 van de memorie van toelichting luidt: "Het is dus wachten op de wetgever". Kennelijk is de discussie thans voldoende uitgekristalliseerd om de gerechtelijke vaststelling in de wet op te nemen.

Op pagina 4 van de memorie van toelichting wordt in paragraaf 10 opgemerkt dat morele redenen onvoldoende kracht hebben om de gerechtelijke vaststelling uit de wetgeving te weren. Daarbij wordt opgemerkt dat als men mannen wil afhouden van buitenhuwelijkse verwekking, het vaderloos laten van onschuldige kinderen niet de juiste weg lijkt.

In dit verband acht de Raad het belangrijk dat, naast de invoering in het BW van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, ook beleid wordt ontwikkeld ter bevordering van verantwoord ouderschap, om mannen en vrouwen bewust te maken van de juridische, sociale en financiële consequenties van de verwekking van kinderen buiten het huwelijk. In het bijzonder voorlichting aan jongeren acht de Raad van groot belang.

Pagina 11 van de memorie van toelichting betreffende artikel 207a

Op grond van het voorgestelde artikel 207a, eerste lid, van het BW, kan de rechter de erfrechtelijke aanspraken van het kind van een voor de vaststelling overleden vader beperken in die gevallen waarin gelijke erfrechtelijke aanspraken van het kind een bijzondere hardheid betekenen voor de weduwe en/of de andere kinderen van de man. Het algemeen deel van de memorie van toelichting en de toelichting bij het voorgestelde artikel 207a van Boek 1 van het BW gaan niet in op de vraag of het EVRM, en met name de artikelen 8 (recht op familie- en gezinsleven), 14 (verbod van discriminatie) en artikel 1 van Protocol 1 bij het EVRM (recht op eigendom) deze 'erfrechtelijke benadeling' toelaat.

Volgens de toelichting bij het voorgestelde artikel IV vloeit uit artikel 8 van het EVRM en artikel 1 van Protocol 1 bij het EVRM geen recht om te erven voort. De toelichting verwijst hiervoor naar rechtsoverwegingen 50 en 53 bij het arrest *Marckx* uit 1979. De Raad verwijst in dit kader naar enkele andere arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) die van belang zijn voor de beantwoording van de vraag of de voorgestelde regeling zich met het EVRM verdraagt. Het betreft het arrest *Inze tegen Oostenrijk* (EHRM 28 oktober 1987, appl. no. 8695/79), het arrest *Mazurek tegen Frankrijk*

(EHRM 1 mei 2000, appl. no 34406/97) en het arrest *Merger en Cros tegen Frankrijk* (EHRM 22 december 2004, appl. no. 68864/01).

De onderhavige ontwerp-landsverordening heeft als uitgangspunt dat kinderen van wie het vaderschap gerechtelijk is vastgesteld, gelijk worden behandeld met andere binnen het huwelijk geboren en erkende kinderen. Daarbij wordt in artikel 207a, eerste lid, van Boek 1 van het BW de mogelijkheid van een uitzondering gemaakt voor wat betreft erfrechtelijke aanspraken - en dan nog slechts in concrete situaties van bijzondere hardheid voor de andere betrokkenen (de weduwe en de andere kinderen). Naar het oordeel van de Raad kan een dergelijke uitzondering, welke slechts door de rechter kan worden toegepast, de toetsing aan artikel 14 juncto artikel 8 van het EVRM doorstaan. Het EHRM heeft tot nog toe schendingen van het EVRM geconstateerd in situaties waarin geen rekening werd gehouden met de omstandigheden van het specifieke geval en waarin buiten het huwelijk geboren kinderen bij voorbaat, en zonder objectieve rechtvaardiging, op erfrechtelijk gebied ongelijk werden behandeld. De onderhavige ontwerp-landsverordening bevat een regeling die uitgaat van gelijke behandeling, en een geclausuleerde en op de concrete situatie toegespitste uitzondering toelaat. Die uitzondering is proportioneel, met name nu daarmee beoogd is de rechten van anderen (zie artikel 8, tweede lid, van het EVRM), te weten de legitieme aanspraken van de weduwe en de andere kinderen, te respecteren. Deze regeling geeft de rechter alle ruimte om in het concrete geval een adequate belangenafweging te maken.

Ook artikel 207a, tweede lid, van Boek 1 van het BW, dat erfopvolging bij versterf uitsluit wanneer het verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap vijf jaar na het overlijden van de man is gedaan en deze een weduwe of andere kinderen heeft nagelaten, acht de Raad aanvaardbaar. Weliswaar is dit een abstracte regeling, maar de Raad acht deze beperking gerechtvaardigd met het oog op de rechtszekerheid van de weduwe en de andere kinderen.

De Raad adviseert de toelichting bij artikel 207a van Boek 1 van het BW met inachtneming van het bovenstaande aan te vullen.

Opmerkingen van wetstechnische en redactionele aard

Zowel het ontwerp als de memorie van toelichting geeft de Raad aanleiding tot het maken van wetstechnische en redactionele opmerkingen. De Raad volstaat met het geven van een aantal voorbeelden.

Artikel IV

Artikel IV voegt aan de Landsverordening overgangsrecht nieuw Burgerlijk Wetboek een nieuw artikel 28a toe. Deze aanduiding is niet volledig. De Raad gaat ervan uit dat hiermee de Landsverordening van de 23ste oktober 2000 regelende het overgangsrecht ter gelegenheid van de invoering van de boeken 1, 3, 5, 6, 7 en 8 van het Burgerlijk Wetboek (P.B. 2000, no. 119) bedoeld wordt. De Raad adviseert de officiële naam van deze landsverordening te gebruiken en daarbij tevens de vindplaats te vermelden.

Memorie van toelichting

Op bladzijde 9 van de memorie van toelichting dient "artikel 207, lid 5" te worden gewijzigd in "artikel 207, lid 4".

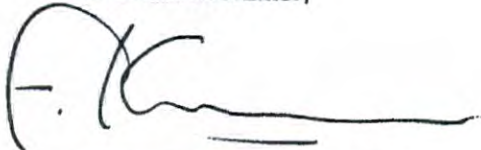

De Raad heeft voor het overige geen opmerkingen.

Concluderend geeft de Raad de regering in overweging de ontwerp-landsverordening bij de Staten in te dienen, nadat met vorenstaande opmerkingen rekening zal zijn gehouden.

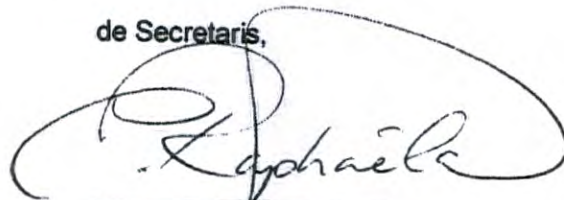
Willemstad, 14 augustus 2009

de Ondervoorzitter,

Prof. mr. F.B.M. Kunneman

de Secretaris,

mw. mr. C.M. Raphaëla

3510

Landsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap)

Nr. 4

VERSLAG

De bespreking van de onderhavige ontwerp-landsverordening heeft dezerzijds aanleiding gegeven tot het maken van de navolgende op- en aanmerkingen.

De PAR-fractie heeft met grote belangstelling en voldoening kennis genomen van het onderhavige ontwerp dat voorziet in een wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek waarmee het mogelijk wordt gemaakt dat van niet-erkende, buiten het huwelijk geboren kinderen, het vaderschap gerechtelijk kan worden vastgesteld. Naar het oordeel van deze fractie wordt met deze ontwerp-landsverordening in ieder geval bewerkstelligd dat het welzijn en de bescherming van kinderen in de Nederlands-Antilliaanse samenleving worden vergroot. Daarmee wordt tegelijkertijd voldaan aan internationaalrechtelijke verplichtingen, onder meer voortvloeiende uit het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (New York, 20 november 1989) (Trb. 1990, 170).

De PAR-fractie hecht grote waarde aan de rechten van het kind. Onze minderjarige landgenoten hebben het onbetwistbare recht op goede, liefdevolle verzorging van beide ouders. Zij hebben tevens het onvervreembare recht om te weten, althans om in enige fase van hun leven erachter te komen, wie hun verwekker is. De onderhavige ontwerp-landsverordening voorziet in die mogelijkheid en legt op de verwekker van het kind anderszins de verplichting om zijn verantwoordelijkheid als vader daadwerkelijk te dragen. In een gemeenschap als de onze waar er helaas sprake is van een groot aantal juridisch vaderloze kinderen, is dat een zeer positieve ontwikkeling, meent de PAR-fractie. Het kan en mag niet zo zijn, zo vervolgt de fractie, dat circa 25% van alle kinderen op onze eilanden in juridisch opzicht vaderloos is. Dat aantal is schrikbarend hoog en derhalve onacceptabel en onverteerbaar. De sociale en psychologische (neven)effecten daarvan zijn bovendien overal zichtbaar, vide het aantal drop-outs, jeugdige delinquenten, getraumatiseerde adolescenten, enz.

Voor de PAR-fractie is het voorts onaanvaardbaar dat de juridische status van buitenechtelijke, niet-erkende kinderen onder doet voor die van wettige of erkende kinderen. Er kan en mag geen sprake zijn van een ongelijke behandeling tussen deze categorieën; dat dient immers geen redelijk doel en levert uitdrukkelijk discriminatie op, hetgeen in strijd is met het EVRM-verdrag en het Internationaal verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten (IVBPR), aldus de PAR-fractie.

De fractie doet tot slot een dringend beroep op de regering om initiatieven en platformen zoals *Bos di Hubentut*, *Famia Planea* en *Parlamentu Hubenil* te blijven steunen, zodat zij hun activiteiten gericht op preventie en voorlichting op het gebied van verantwoord ouderschap en seksuele voorlichting, doeltreffend kunnen voortzetten.

De P.S.-fractie heeft met grote scepsis kennisgenomen van de voorliggende ontwerp-landsverordening en wijst op het complexe karakter ervan. Gerechtelijke vaststelling van het vaderschap is een ingewikkeld en zeer gevoelig thema en vergt, aldus de P.S.-fractie, daarom een zorgvuldige, weloverwogen benadering en een gedegen aanpak, anders kan het een averechts, in bepaalde opzichten zelfs een maatschappij-ontwrichtend effect hebben.

De P.S.-fractie vindt de voorliggende ontwerp-landsverordening, qua inhoud en strekking, in zekere zin eurocentrisch en stigmatiserend. Het ontwerp dient het belang van het kind en ook van de verwekker van het kind voorop te plaatsen, zonder overigens inbreuk te plegen op het instituut van het gezin als hoeksteen van de samenleving. In plaats daarvan worden in de ontwerp-landsverordening en in de bijbehorende Memorie van Toelichting westerse ideeën en theorieën rondom het gezin gepropageerd en wordt tussen de regels door impliciet de indruk gewekt dat de Curaçaose man en vooral de Afro-Curaçaose man geen gezinsverantwoordelijkheid durft te dragen en daardoor geen rol van betekenis speelt, cq een zeer marginale rol heeft in het huishouden. Niets is minder waar, aldus de fractie, die dit standpunt baseert op gepubliceerd historisch-wetenschappelijk onderzoek dat kennelijk een ander, meer genuanceerder beeld laat zien van de rol van de Afro-Curaçaose man in het gezin, met name in het uitgebreide gezin, extended family, sinds de slavernijperiode.

Dat veel Curaçaose vaders hun kinderen niet conform de wet erkennen, is, volgens de P.S.-fractie, niet altijd, onder alle omstandigheden, het gevolg van een direct aan hen verwijtbaar handelen of nalaten. Enige nuance is hier op zijn plaats, vindt de fractie. Het fenomeen van de "roaming father" dat inderdaad op vrij grote schaal voorkomt in onze samenleving, heeft uiteenlopende oorzaken die direct dan wel indirect te maken hebben met de sociaal-economische positie die deze vaders en ook de vrouwen bij wie zij een kind hebben verwekt, innemen in onze samenleving. De oorzaken kunnen variëren; van moeders die eenvoudigweg weigeren de vaderfiguur als zodanig te erkennen en te aanvaarden, bijvoorbeeld uit persoonlijke wraakgevoelens, moeders die dat doen vanwege een puur economisch eigenbelang, tot moeders die het moederschap willen combineren met een succesvolle carrière en er doelbewust voor kiezen het kind alleen, zonder de verwekker/biologische vader of een levensgezel, op te voeden, de zogenaamde "carrièremoeders".

De P.S.-fractie wijst er in dit kader op dat het schijnbaar eenvoudiger lijkt te zijn op Curaçao om als ongehuwde moeder in aanmerking te komen voor bijvoorbeeld een huurwoning van Fundashon Kas Popular (FKP), een huursubsidie, een sociale bijstandsuitkering of een pp-kaart. Bij de uiteindelijke belangenafweging laten veel ongehuwde moeders genoemde materiële rechten en voordelen zwaarder wegen dan het recht van het kind om te weten wie zijn verwekker is, aldus de fractie.

De P.S.-fractie heeft verder enkele vragen voor de regering. Zo wil de fractie weten waarom in artikel 207, eerste lid, zoals voorgesteld in artikel I van de onderhavige ontwerp-landsverordening niet tevens is opgenomen dat ook de verwekker van het kind een verzoek kan doen tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. Waarom komt de verwekker zelf niet voor in het rijtje? Is er hier geen sprake van discriminatie?

Ook wenst de fractie een nadere toelichting met betrekking tot het bepaalde in het hierboven genoemde artikel 207, eerste lid, onderdelen a en c. Waarom wordt de Voogdijraad conform genoemde wetsbepaling in wezen gelijkgesteld aan de moeder en dientengevolge bevoegd verklaard tot het doen van een verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, ook indien deze tegen de wil van de moeder is? Is het niet opvallend dat een bijzondere curator, i.c. de Voogdijraad, die bevoegdheid wel heeft en de verwekker van het kind zelf niet? Heeft de Raad voor de Kinderbescherming in Nederland een soortgelijke bevoegdheid? Waarom wordt het begrip "levensgezel" niet nader gedefinieerd in het voorliggende ontwerp, zoals voorgesteld door de Raad van Advies in zijn advies van 18 augustus 2010, met kenmerk RvA no. RA/14-09-LV? Heeft dat wellicht indirect te maken met het feit dat daarmee de mogelijkheid wordt opengelaten voor het huwelijk tussen personen van gelijk geslacht? Is er inmiddels onderzoek gedaan naar mogelijke sociale gevolgen van de invoering van de

onderhavige wijzigingen van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek? Zo ja, wanneer worden de onderzoeksresultaten en conclusies bekendgemaakt?

De P.S.-fractie stelt op grond van de artikelsgewijze toelichting bij het voorliggende ontwerp verder vast dat de vaststelling van het gerechtelijke vaderschap, mits tijdig verzocht, gevolgen heeft voor de erfopvolging. Door de terugwerkende kracht van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap wordt het kind erfgenaam bij versterf. Wat deze erfopvolging betreft geeft echter het nieuwe artikel 207a – dat in Nederland ontbreekt – in het belang van de weduwen en de andere kinderen de mogelijkheid tot verzachting. Wat wordt daarmee precies bedoeld en welke criteria worden daarbij gehanteerd?

De P.S.-fractie wil voorts weten of en in hoeverre er een verband bestaat tussen de onderhavige ontwerp-landsverordening en de onlangs door de centrale commissie van de Staten behandelde ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek terzake van gezamenlijk gezag over minderjarige kinderen (zitting 2009-2010-3512). Is er sprake van een onderlinge relatie tussen deze twee wetsvoorstellen?

De MAN-NPA-FK-fractie heeft met interesse kennisgenomen van de voorliggende ontwerp-landsverordening. Deze fractie stelt vast dat het daarin behandelde onderwerp tot enige controverse heeft geleid en een, in zekere zin, noodzakelijke maatschappelijke discussie op gang heeft gebracht die zeker nog niet ten einde is. De MAN-NPA-FK-fractie wijst er voorts op dat de problematiek van kinderen, die in juridisch opzicht vaderloos zijn, zich niet alleen in de Nederlandse Antillen op vrij grote schaal manifesteert, maar ook in rijke westerse landen zoals de Verenigde Staten en sommige landen van de EU voor komt. Volgens de fractie vraagt een doeltreffende en doelgerichte aanpak van deze problematiek meer dan alleen maar vernieuwingen en aanpassingen binnen het rechtsgebied Personen- en Familierecht. Een herziening van Boek 1 BW is in dit verband weliswaar hoogstnoodzakelijk, maar daarmee wordt het probleem niet bij de wortels aangepakt, aldus de fractie. Er moet bovenal gerichte aandacht komen voor duurzame preventie en voor educatie gericht op het voorkomen van ongewenste zwangerschap en de bevordering van verantwoord ouderschap. Kortom, er moet een breed maatschappelijk bewustwordingsproces hieromtrent op gang worden gebracht, vindt de fractie. Is daarmee al een aanvang gemaakt, wil de fractie weten.

De fractie van MAN/NPA/FK vindt verder dat de werkzaamheden van bestaande instanties die zich actief bezighouden met verantwoord ouderschap, zoals de stichting "Famia Plana" gestimuleerd moeten worden. Heeft de regering in dit verband stimuleringsplannen opgesteld? Wat wordt op dit moment concreet gedaan aan preventie? Wordt genoegzaam aandacht besteed aan preventief anticonceptiebeleid? Is de Voogdijraad voldoende geëquipeerd om zijn wettelijk voorgeschreven taken in dit verband doeltreffend uit te voeren?

Evenals de P.S.-fractie acht de MAN-NPA-FK-fractie het wenselijk dat het begrip "levensgezel" wordt gedefinieerd in de onderhavige ontwerp-landsverordening, zulks uit het oogpunt van eenduidigheid en om eventuele misverstanden weg te nemen. Is de regering voornemens dat alsnog te doen?

Voorts wil de MAN-NPA-FK-fractie weten waarom het aspect van de erfopvolging, zoals bepaald in het in artikel I van het voorliggende ontwerp voorgestelde artikel 207a, eerste lid, in aanzienlijke mate afwijkt van dat van de Nederlandse regeling, waarbij de voorgestelde verzachtende clause eenvoudigweg ontbreekt. Kan de regering deze afwijking nader toelichten?

Blijkens de bij de voorliggende ontwerp-landsverordening behorende Memorie van Toelichting is naar schatting 25% van alle kinderen in ons land in juridisch opzicht vaderloos. Heeft de regering onderzoek gedaan of laten doen naar de werkelijke oorzaken van dit hoge aantal? Wat zijn zoal de oorzaken dat deze kinderen niet worden erkend en zijn deze in kaart gebracht? Wie is in de meeste gevallen de eerstverantwoordelijke voor het feit dat het kind niet wordt erkend, de vader of de moeder? Hoeveel vaders voldoen thans aan hun verplichting tot betaling van kinderalimentatie op grond van verkregen gegevens van de Voogdijraad? Vloeit die verplichting voort uit een rechterlijke uitspraak en zo ja waarom heeft de rechter niet meteen bevolen dat het kind erkend dient te worden? Graag wil de MAN-NPA-FK-fractie een antwoord op deze vragen.

De fractie heeft voorts met belangstelling kennisgenomen van het door prof. mr. J. de Boer, op eigen initiatief, opgestelde voorontwerp van de landsverordening aanwijzing vermoedelijke verwekker (dd. 15 maart 2010). De ratio achter deze alternatieve ontwerpregeling is dat de voorliggende ontwerp-landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap niet laagdrempelig genoeg is aangezien de rechter moet worden ingeschakeld en ongehuwde moeders niet gemakkelijk naar de rechter stappen.

De voorontwerp-landsverordening aanwijzing vermoedelijke verwekker bevat daarentegen een bijzondere voorziening die in landen als Jamaica en Costa Rica wordt toegepast. In deze landen heeft de ongehuwde moeder de bevoegdheid om bij de geboorteaangifte de naam van de man te noemen die volgens haar de verwekker is. Zulks wordt vervolgens aan de man in persoon betekend. Geeft hij toe of ontkent hij niet, dan wordt hij geacht de vader te zijn. Ontkent hij, dan houdt in Jamaica de procedure op en moet de moeder eventueel maar naar de rechter voor de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.

In Costa Rica gaat het buitengerechtelijke proces nog verder en krijgt de man die ontkent heeft, een uitnodiging zich te onderwerpen aan een DNA-test. Verschijnt hij niet voor de test, maar de moeder en het kind wel, dan wordt hij geacht de vader te zijn. Men spreekt in dit geval van een *reconocimiento provocado*. Aangezien de Nederlandse Antillen nog geen eigen laboratorium hebben om DNA-onderzoek te doen, stelt prof. mr. De Boer voor om voorlopig het minder vergaande voorbeeld van Jamaica te volgen.

De MAN-NPA-FK-fractie kan zich volledig vinden in dat voorstel en geeft de regering ernstig in overweging om eens goed daarnaar te kijken.

De PNP-fractie heeft kennisgenomen van de voorliggende ontwerp-landsverordening. Deze fractie juicht het ontwerp toe en beschouwt de daarin voorgestelde wijziging als een belangrijke aanvulling op artikel 1:199b BW. Daarin staat immers dat een ieder het recht heeft om voor zover mogelijk te weten van welke biologische ouder hij afstamt.

De thans voorgestelde regeling tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap gaat een stap verder en brengt een familierechtelijke betrekking, zoals bedoeld in artikel 1:197 BW, tussen de vader en het kind tot stand, aldus de PNP-fractie. Dat heeft gevolgen voor de geslachtsnaam, het gezag, het omgangsrecht en het erfrecht. Een zeer positieve ontwikkeling, meent de PNP-fractie, die aangeeft er trots op te zijn dat zij indertijd, bij de parlementaire behandeling van de algehele herziening van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, een waardevolle bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van genoemde wetsbepaling. Als enige fractie in de Staten heeft de PNP toen voorgesteld om in het nieuwe Burgerlijk Wetboek een duidelijk onderscheid te laten maken tussen het recht om te weten wie de biologische vader is (art. 1:199b) en het recht om het vaderschap van de biologische vader door de rechter te laten vaststellen. Dit voorstel is uiteindelijk bij Nota van Wijziging opgenomen in het definitieve wetsvoorstel.

De PNP-fractie heeft echter nog altijd moeite met het feit dat de formulering "voor zover mogelijk" in artikel 1:199b is gehandhaafd. Als het aan de fractie ligt, kunnen deze drie woorden per direct worden geschrapt. Het is toch haast vanzelfsprekend dat het kind wil weten van welke biologische ouder hij afstamt. Graag wil de fractie de zienswijze van de regering hieromtrent vernemen.

De DP-Bonaire-fractie heeft met grote belangstelling kennisgenomen van de onderhavige ontwerp-landsverordening. Evenals de vorige fracties onderschrijft ook deze fractie het belang van de daarin voorgestelde regeling, hoewel zij op voorhand wijst op het gevoelige en enigszins controversiële karakter van die regeling. Morele en ook religieuze issues spelen een niet te onderschatten rol bij het vraagstuk van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. Daar moet serieus rekening mee worden gehouden, vindt de fractie.

De DP-Bonaire-fractie vraagt voorts aandacht voor het gestelde bij punt 6 op bladzijde 2 van de bij het voortliggende ontwerp behorende Memorie van Toelichting. Daarin staat dat bij de Burgerlijke Stand van de eilandgebieden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten cijfers zijn opgevraagd over het

aantal juridisch vaderloze kinderen, maar dat deze cijfers nog niet zijn ontvangen. Zijn de cijfers van het eilandgebied Bonaire intussen bekend, vraagt de fractie.

Ook de DP-Bonaire-fractie vindt het voorontwerp van prof. mr. De Boer de moeite waard om te overwegen. Verder wil de fractie een antwoord op de volgende vragen. Heeft de bestaande Nederlandse wetgeving als voorbeeld gediend voor het onderhavige ontwerp? Bestaan er tussen deze Nederlandse wetgeving en de regeling, zoals vervat in het onderhavige ontwerp, verschillen? Welke zijn deze en waarom zijn deze verschillen in het ontwerp opgenomen? Bestaat er verschil tussen een kind van wie het vaderschap naar het recht van een ander land is komen vast te staan en een kind van wie het vaderschap naar het recht van de Nederlandse Antillen is komen vast te staan en indien ja, wat is het verschil? Maakt het verschil uit indien het vaderschap afkomstig is van een persoon die overleden is vóór of ná inwerkingtreding van de onderhavige regeling? Indien dit zo is, wat is dan het verschil en welke zijn de gronden hiervoor? Kan het zijn dat een naar het recht van een vreemd land vastgesteld vaderschap uitsluitend gelding heeft buiten de Nederlandse Antillen, bijv. de Dominicaanse Republiek? Is er onderscheid in status tussen kinderen waarvan het vaderschap gebaseerd is op het feit dat zij binnen het huwelijk zijn geboren, danwel dat zij erkend zijn, danwel dat het vaderschap via een vaderschapsactie is vastgesteld?

De DP-Bonaire-fractie wijst er voorts op dat in de toelichting op het voorliggende ontwerp is aangegeven dat het belang van de weduwe van een overleden man heeft mee te wegen bij het oordeel over de vraag of een kind, ten aanzien van wie het vaderschap van haar man is komen vast te staan via een vaderschapsactie, erfrechtelijke aanspraken kan doen gelden op de nalatenschap van die overleden man. Is dit anders ten aanzien van kinderen, die uit een ander huwelijk van diezelfde man zijn geboren of ten aanzien van buitenechtelijke kinderen of kinderen die door deze man zijn erkend? Indien het antwoord op één van deze vragen bevestigend is, kan de regering aangeven waarom dit zo is of zo moet zijn? Geeft het gegeven dat de man in kwestie is overleden voordat de onderhavige wetgeving in werking is getreden aanleiding om anders te oordelen over voormelde vragen? Zo nee, waarom niet en, zo ja, waarom wel? Zal de weduwe van de betrokken man ernstiger geschokt zijn als zij vóór of na diens overlijden komt te weten dat haar man een kind heeft met een ander? Is het voor het antwoord op deze vraag van belang of bedoeld kind een is uit een eerder huwelijk van deze man met een andere vrouw dan wel een door deze man erkend kind of wier vaderschap werd vastgesteld middels een vaderschapsactie? Zo ja, wat is dit belang? Maakt het voor de status van een kind uit of de vaststelling van het vaderschap naar het recht van een ander land dan dat van de Nederlandse Antillen heeft plaatsgehad?

De DP-Bonaire-fractie wil verder weten of de regering bekend is met het arrest van de Hoge Raad der Nederlanden van 19 februari 2010, *Koster/Postma*; LJN:BK 6150 HR 08/00331, waarin dit rechtscollege heeft geoordeeld dat de grondgedachte van de vaderschapsactie dient te zijn de opheffing van een discriminatoire bejegening van kinderen die wel of niet binnen een huwelijk zijn geboren dan wel die wel of niet door hun vader zijn erkend. Is de regering van oordeel dat het onderhavige ontwerp in overeenstemming is met deze grondgedachte en, zo ja, waarom en, zo nee, waarom niet? Is de regering van oordeel dat artikel 8 juncto artikel 14 van het EVRM en de bepalingen van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind onderdeel zijn van het Nederlands-Antilliaanse recht? Is de regering van oordeel dat het recht op *family life* en *privacy*, zoals vervat in en voortvloeiende uit artikel 8 EVRM en voormeld verdrag inzake de Rechten van het Kind, met zich meebrengt dat ieder kind het recht heeft om vast te doen stellen van welke vader hij afstamt en om tussen hem en zijn vader familierechtelijke betrekkingen te doen ontstaan? Wil de regering tenslotte uitleggen waarom wetten in het Koninkrijk der Nederlanden concordant moeten zijn?

De DP-Sint Eustatius-fractie heeft met interesse kennisgenomen van de voorliggende ontwerp-landsverordening. De fractie heeft allereerst een opmerking ten aanzien van het bepaalde in het in artikel I van het ontwerp voorgestelde artikel 207a, tweede lid. Het stellen van termijnen (5 jaar) in dit voorstel om zo de erfrechtelijke gevolgen te beperken voor de "andere erf-

genomen" is volgens de fractie disproportioneel. Zij geeft de regering derhalve in overweging dit onderdeel niet op te nemen in de voorliggende ontwerp-landsverordening. De DP-Sint Eustatius-fractie vindt dat artikel 207a aan de "andere erfgenamen" voldoende rechtszekerheid geeft om hun zaak voor de rechter te bepleiten om zo verzachting te bewerkstelligen.

Volgens de DP-Sint Eustatius-fractie roept de inhoud en strekking van de voorgestelde artikelen 5d en 5h vragen op. Er is hier duidelijk sprake van een tegenstrijdigheid, meent de fractie. In het geval van artikel 5d heeft het kind van 16 jaar of ouder de keuze tussen de naam van de moeder of van die van de vader, in geval van adoptie of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. In het geval van artikel 5h behoudt het kind de geslachtsnaam van de moeder, tenzij de moeder en de persoon die op grond van een vaderschapsactie als vader is aangewezen, gezamenlijk verklaren een naamskeuze te doen.

Het vorenstaande berust kennelijk op een omissie, aldus de DP-Sint Eustatius-fractie. In artikel 5h moet worden toegevoegd dat het gaat om een minderjarig kind. Wanneer het kind minderjarig is en de vader overleden is, dient de naamskeuze door de moeder, dan wel in samenspraak met de Voogdijraad, gemaakt te worden. De fractie verzoekt de regering daar serieus naar te kijken.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de Centrale Commissie van de 15de juni 2010.

De Rapporteur

P.J. Atacho

15 maart 2010

VOORONTWERP (JdB)

STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
ZITTING 2009-2010

STATEN N. A.
Ontv. 15/3/10
No.

LANDSVERORDENING van de
tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk
Wetboek (Landsverordening aanwijzing
vermoedelijke verwekker)

adun in de...
...

ONTWERP

No. 2

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van de Nederlandse Antillen;

In overweging genomen hebbende:

dat het wenselijk is dat van meer buiten huwelijk geboren kinderen het vaderschap komt vast te staan;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten vastgesteld onderstaande landsverordening:

ARTIKEL I

In titel 11 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek wordt na afdeling 3 een afdeling ingevoegd, luidende:

Afdeling 3A Aanwijzing als vermoedelijke verwekker

Artikel 206a

1. Ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte van een kind dat geen vader heeft of binnen een jaar na de geboorte, kan de moeder ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand een beëdigde verklaring afleggen, inhoudende welke man de vermoedelijke verwekker is van haar kind.
2. Van de beëdigde verklaring van de moeder wordt een akte van aanwijzing als vermoedelijke verwekker opgemaakt.
3. Voordat de moeder de beëdigde verklaring aflegt, wordt zij door de ambtenaar van de burgerlijke stand erop gewezen dat het afleggen van een valse verklaring strafbaar kan zijn.

Artikel 206b

1. De ambtenaar van de burgerlijke stand draagt er zorg voor dat de akte in persoon wordt betekend aan de man die als vermoedelijke verwekker is aangewezen.
2. De ambtenaar van de burgerlijke stand laat aan de man medebetenen een schriftelijke mededeling, inhoudende dat de man de aanwijzing als vermoedelijke verwekker binnen zes weken kan weerspreken. De weerspreking kan onmiddellijk geschieden ten overstaan van de deurwaarder of nadien mondeling of schriftelijk tegenover de deurwaarder die betekend heeft dan wel tegenover de ambtenaar van de burgerlijke stand.
3. Van een weerspreking door de man wordt door de deurwaarder of ambtenaar van de burgerlijke stand een proces-verbaal opgemaakt. Hetzelfde geschiedt indien de man uitdrukkelijk heeft beaamd de verwekker te zijn.
4. Indien de man uitdrukkelijk heeft beaamd of niet binnen zes weken na de betekening heeft weersproken de verwekker te zijn, wordt hij geacht het kind te willen erkennen.

Artikel 206c

1. In het geval bedoeld in artikel 206b, vierde lid, maakt de ambtenaar van de burgerlijke stand, tenzij er redenen tot weigering zijn, zo spoedig mogelijk een akte van erkenning op die niet door de man hoeft te worden ondertekend. In de akte wordt vermeld dat deze met toepassing van de onderhavige afdeling is opgemaakt.
2. De datum van deze akte van erkenning geldt als datum van erkenning.
3. Van de akte van erkenning wordt een latere vermelding toegevoegd aan de akte van geboorte van het kind.

Artikel 206d

1. Afdeling 3 is van overeenkomstige toepassing.
2. De verklaring van de moeder dat de man de vermoedelijke verwekker is, geldt voor de toepassing van de onderhavige afdeling als toestemming, bedoeld in artikel 204, eerste lid, onderdeel c.
3. In afwijking van artikel 205 kan de man te allen tijde een verzoek tot vernietiging van de erkenning doen, op de grond dat hij niet de biologische vader is van het kind.

Artikel 206e

Indien de man binnen zes weken na de betekening heeft weersproken de verwekker te zijn of indien de ambtenaar van de burgerlijke stand reden ziet tot weigering als bedoeld in artikel 206c, eerste lid, deelt de ambtenaar van de burgerlijke stand dit mede aan de moeder. Daarbij wijst de ambtenaar van de burgerlijke stand de moeder op de mogelijkheid van een verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, bedoeld in afdeling 4.

ARTIKEL II

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

ARTIKEL III

Deze landsverordening wordt aangehaald als: Landsverordening aanwijzing vermoedelijke verwekker.

Gegeven te

De Minister van Justitie,

Uitgegeven de

De Minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen,

15 maart 2010

VOORONTWERP (JdB)

STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
ZITTING 2009-2010

STATEN N. A.		
Ontv.	15	3/10
No.		

LANDSVERORDENING tot wijziging van Boek
I van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening
aanwijzing vermoedelijke verwekker)

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

I. Algemeen

1. Artikel 7 van het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK) bepaalt dat het kind, voor zover mogelijk, het recht heeft zijn of haar ouders te kennen (en door hen te worden verzorgd). Voorts garandeert artikel 8 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM) het recht op eerbiediging van het 'private life' van iedereen. Ingevolge recente rechtspraak van het Europese Hof voor de rechten van de mens (EHRM) moet de vaststelling van de juridische relatie tussen een buiten huwelijk geboren kind en zijn verwekker gerekend worden tot het 'private life' van het kind; men zie laatstelijk EHRM 7 mei 2009, *Kalacheva v. Russia*, § 28: 'In a number of cases the Court has also held that a right to respect for private life includes a right of a child born out of wedlock to determine the legal relationship between him or her and his or her natural father.' In EHRM 7 februari 2002, *Mikulić v. Croatia*, (§ 53-55) wordt het recht van het kind om zijn of haar vader te kennen gekoppeld aan het recht tot vaststelling van een juridische band met de vader.
2. Op Curaçao is 25% van de kinderen juridisch vaderloos. Volgens gegevens van Kranshi zijn in de jaren 2000 tot en met 2006 in totaliteit 15.268 kinderen geboren, waarvan 3.898 zonder vader op de geboorteakte. Dit is een hoog percentage. Ter vergelijking: in Denemarken is het percentage slechts 1,3% (C.G. Jeppesen de Boer, *Joint Parental Authority*, 2008, p. 23); over meer gegevens beschik ik niet. Aangenomen mag worden dat op de andere eilanden van de Nederlandse Antillen en in Aruba het percentage ook hoog zal zijn.
3. Aannemelijk is dat bij het bestaan van een zo'n hoog percentage vaderloze kinderen als 25% uit voornoemde mensenrechtenbepalingen (artikel 7 IVRK en artikel 8 EVRM) voor de verdragsluitende Staten een positieve verplichting voortvloeit om maatregelen te treffen ten behoeve van het kind.
4. Aanhangig bij de Staten is een ontwerp-Landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. Hierin wordt een regeling voorgesteld waarbij de rechter moet worden ingeschakeld, maar ongehuwde moeders stappen niet gemakkelijk naar de rechter. In Jamaica en Costa Rica gaat men daarom verder. In deze landen heeft de ongehuwde moeder de bevoegdheid bij de geboorteangifte de naam van de man te noemen die volgens haar de verwekker is. Zulks wordt vervolgens aan de man in persoon betekend. Geeft hij toe of ontkent hij niet, dan wordt hij geacht de vader te zijn. Ontkent hij, dan houdt in Jamaica het proces op en

moet de moeder eventueel maar naar de rechter voor een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. In Costa Rica gaat het buitengerechtelijke proces nog verder en krijgt de man die ontkend heeft een uitnodiging zich te onderwerpen aan een DNA-test (met behulp van wangslim). Verschijnt hij niet voor de test, maar de moeder en het kind wel, dan wordt hij ook geacht de vader te zijn.

5. Blijkens inlichtingen verkregen van UNICEF schijnt een vergelijkbaar systeem sinds kort ook te bestaan in Panama, Peru, Chili en enkele staten van Mexico. Men spreekt van 'reconocimiento provocado'.
6. De Nederlandse Antillen hebben nog geen eigen laboratorium om DNA-onderzoek te doen. Daarom wordt voorgesteld voorlopig het minder vergaande voorbeeld van Jamaica te volgen. In Jamaica overweegt men overigens om de bevoegdheid van de moeder te veranderen in een verplichting de naam van de vermoedelijke verwekker te noemen, maar in deze doet men er goed aan voorzichtig te werk gaan en te beginnen met een bevoegdheid.

II. Financiële gevolgen

Het gaat hier zoals gezegd om een positieve verplichting van de overheid voortvloeiende uit de mensenrechtenverdragen. Indien ervoor gekozen wordt om de akte van aanwijzing als vermoedelijke verwekker op kosten van de burgerlijke stand en niet op kosten van de moeder te doen betekenen aan de aangewezen man, impliceert dit een kostenpost voor de burgerlijke stand. Uitgegaan kan worden van ca. NAF. 200,= per betekening. Onbekend is echter hoeveel moeders van een vaderloos kind van de geboden mogelijkheid om de verwekker aan te wijzen gebruik zullen maken. Op Curaçao worden jaarlijks ca. 600 vaderloze kinderen geboren. Ook de werkzaamheden voor de burgerlijke stand die met de uitvoering van de nieuwe regeling gemoeid zijn brengen extra kosten met zich mee.

III. Advies van de Raad van Advies (RvA no. RA/14-09-LV)

...

IV. Artikelsgewijze toelichting

ARTIKEL I

Artikel 206a

1. De moeder krijgt de gelegenheid gedurende een jaar na de geboorte de naam van de vermoedelijke verwekker op te geven aan de ambtenaar van de burgerlijke stand (eerste lid). Zij moet in staat gesteld worden te herstellen van de bevalling. Wellicht ook moet zij een zekere mate van schroom overwinnen. Het is wenselijk dat aan de mogelijkheid van het onderhavige ontwerp ruime bekendheid wordt gegeven. In elk geval moet door de burgerlijke stand ter gelegenheid van de geboorteaangifte voorlichting worden gegeven.
2. De moeder kan niet meer dan één man noemen. Twijfelt zij wie de vader is dan dient de weg van een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap gevolgd worden, waarin ruimte is voor een deskundigenbericht (DNA-onderzoek).
3. De moeder legt de verklaring beëdigd af bij de ambtenaar van de burgerlijke stand (vergelijk artikel 1:45, derde lid, BW ten aanzien van de beëdigde akte van bekendheid). Van de

verklaring van de moeder wordt bovendien een akte opgemaakt (tweede lid). De algemene regels omtrent akten van de burgerlijke stand zijn hierop van toepassing. Er is geen ruimte voor een volmachtverlening door de moeder, aangezien zij wel 'partij' maar geen 'belanghebbende partij is' (artikel 1:18a lid 3 BW). De moeder en de ambtenaar van de burgerlijke stand ondertekenen achtereenvolgens de akte in elkaars bijzijn (artikel 20 Besluit burgerlijke stand).

4. Zou de moeder opzettelijk een valse opgave doen, met name door de naam van een man te noemen met wie zij geen seksuele omgang heeft gehad in het conceptietijdvak, dan kan dit strafbaar zijn. Zij pleegt dan meened. Bovendien is sprake van een (op een authentieke akte betrekking hebbend) valsheidsdelict. Valse verklaringen moeten worden bestreden. Vandaar dat de moeder door de ambtenaar van de burgerlijke stand erop gewezen moet worden dat een valse verklaring strafbaar kan zijn.

Artikel 206b

1. De akte van aanwijzing als verwekker wordt door toedoen van de ambtenaar van de burgerlijke stand in persoon betekend aan de aangewezen man (eerste lid), met de mededeling dat hij binnen zes weken tegenspraak kan leveren (tweede lid). Doet hij dit niet maar is hij niet de biologische vader, dan zal hij later via de rechter het vaderschap kunnen tenietdoen (artikel 206d, derde lid, van het ontwerp).
2. Spreekt de man de aanwijzing wel tegen, dan wordt daarvan een proces-verbaal gemaakt (derde lid, eerste zin). Hetzelfde geschiedt als hij uitdrukkelijk toegeeft de vader te zijn (derde lid, tweede zin).
3. Beamt de man de vader te zijn of levert hij niet tijdig tegenspraak, dan wordt hij geacht het kind te willen erkennen (vierde lid). Dit is de kern van het onderhavige ontwerp, want aldus wordt het vaderschap gevestigd.

Artikel 206c

1. In dit artikel wordt de administratieve afhandeling geregeld. De ambtenaar van de burgerlijke stand maakt een erkenningsakte op die niet door de man hoeft te worden ondertekend (eerste lid, eerste zin). Uit de akte moet blijken dat het gaat om de bijzondere wijze van erkenning zoals geregeld in de onderhavige afdeling 3A van titel 11 van Boek 1 BW (eerste lid, tweede zin). Dit is van belang met het oog op de ruimere vernietigingsmogelijkheid die de man heeft ingevolge artikel 206d, derde lid.
2. De datum van de erkenningsakte geldt als datum van de vestiging van het vaderschap (tweede lid). Van de erkenningsakte wordt een 'latere vermelding' toegevoegd aan de geboorteakte van het kind (derde lid); men zie afdeling 5 van titel 4 van Boek 1 BW.
3. Er kunnen echter redenen zijn voor de ambtenaar om te weigeren de erkenningsakte op te maken (eerste lid). Zo is denkbaar dat er een te nauwe verwantschap bestaat tussen de man en de moeder. Ook kan de ambtenaar het vermoeden hebben dat sprake zou zijn van een schijnerkenning. Men zie afdeling 3 van titel 4 van Boek 1 BW.
4. De man krijgt bericht van de weigering (artikel 1:18b, derde lid, BW). Als de man meent dat geen sprake is van een schijnhandeling, kan hij in beroep gaan ingevolge artikel 1:27 BW.
5. In geval van weigering door de ambtenaar van de burgerlijke stand, krijgt ook de moeder daarvan bericht (artikel 206e van het ontwerp).

Artikel 206d

1. In dit artikel wordt afdeling 3 ter zake van de (reguliere) erkenning van overeenkomstige toepassing verklaard (eerste lid). De aanwijzing van de moeder geldt als haar toestemming voor de bijzondere erkenning als bedoeld in de onderhavige afdeling, dus niet voor een eventuele latere reguliere erkenning (tweede lid).
2. Belangrijk is dat de man te allen tijde een verzoek tot vernietiging van de erkenning kan doen op de grond dat hij niet de biologische vader is (derde lid). De reden is dat de bijzondere erkenning van de onderhavige afdeling hem min of meer is 'opgedrongen'. De reguliere erkenning als bedoeld in afdeling 3 daarentegen is een rechtshandeling van de man.

Artikel 206e

1. Heeft de man ontkend de vader te zijn of heeft de ambtenaar geweigerd een erkenningsakte op te maken, dan krijgt de moeder daarvan bericht. Zij kan vervolgens overwegen de weg van een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap te volgen. Op deze mogelijkheid moet zij door de ambtenaar van de burgerlijke stand worden gewezen.
2. Voor een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap is nodig dat de moeder of het kind, vertegenwoordigd door een bijzondere curator, dan wel de voogdijraad een verzoekschrift indient bij het gerecht in eerste aanleg (artikel 1:207 BW in verbinding met artikel 1:212 BW). De drempel is dan dus hoger om vaderschap te vestigen. Het gerecht in eerste aanleg zal in de regel DNA-onderzoek bevelen.

De Minister van Justitie,

STATEN VAN SINT MAARTEN
ZITTING 2010-2011 - 007

LANDSVERORDENING van de
tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk
Wetboek (Landsverordening
gerechtelijke vaststelling van het vaderschap) (3510)

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

No. 5

Op 15 juni 2010 is door de voormalige Staten van de Nederlandse Antillen een verslag uitgebracht. Hiervan heeft de ondergetekende met belangstelling kennis genomen. Hij kan zich echter voorstellen dat ten aanzien van het onderhavige maatschappelijk zeer gevoelige ontwerp de huidige Staten van Sint Maarten zelf open aanmerkingen zal willen maken en vragen zal willen stellen.

Voormeld verslag van de voormalige Staten van de Nederlandse Antillen geeft de ondergetekende aanleiding tot de volgende opmerkingen. Voor zover vragen specifiek op de Curaçaose situatie betrekking hebben wordt er niet op ingegaan.

Terecht hecht de PAR-fractie grote waarde aan de rechten van het kind. Het kind heeft in beginsel recht op twee juridische ouders. Zoals in het kader van het *Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden* (EVRM) is geoordeeld door het Europese Hof voor de rechten van de mens, vloeit dit recht van het kind voort uit diens recht op respect voor zijn of haar 'private life' (artikel 8 EVRM). Voorts dient de wet buiten huwelijk geboren kinderen niet ongelijk te behandelen ten opzichte van in huwelijk geboren kinderen en erkende kinderen (artikel 14 EVRM en artikel 1 Protocol nr. 12 EVRM).

De P.S.-fracties heeft met enige scepsis kennis genomen van het ontwerp. Benadrukt zij echter dat het onderwerp – dat een voorbereidingstijd heeft van vijftien jaren (zie de Memorie van Toelichting, p. 1 – niets opdringt aan moeder of kind, maar louter beoogt een *bevoegdheid* te bieden. De moeder of het kind worden niet verplicht een verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap te doen. Zij zijn vrij daarvan af te zien. Bij bijgaande Nota van Wijziging wordt voorgesteld dat de Voogdijraad niet een verzoek mag doen als de moeder dat niet wil. Benadrukt zij voorts dat de mogelijkheid van een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap overal in de wereld bestaat. In het Caribische gebied vormt Sint Maarten, samen met Aruba, Curaçao en de BES-eilanden en met Suriname, een uitzondering. Juist het *ontbreken* van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap is een Europese erfenis. De bepaling uit het oude Burgerlijk Wetboek ('De rechtsvordering tot inroeping van staat op grond van beweerd vaderschap wordt niet toegelaten'; artikel 336, eerste lid) is letterlijk overgenomen uit de Franse *Code Civil* van 1800. Overigens is thans ook in Suriname een ontwerp aanhangig waarin de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap is opgenomen. De ondergetekende kan niet inzien dat het onderhavige

ontwerp stigmatiserend is. Het biedt juist de mogelijkheid dat alle kinderen juridisch gelijk worden. Concreet: het biedt de mogelijkheid om de lege plek op de geboorteakte van sommige kinderen op te vullen.

In antwoord op de vraag van de P.S.-fractie waarom de verwekker niet een verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap kan doen, zij opgemerkt dat hij het kind kan *erkennen* (artikel 1:203 e.v. BW). Indien de moeder haar toestemming weigert, kan de verwekker aan het gerecht in eerste aanleg vragen om vervangende toestemming (artikel 1:204, derde lid). Deze vervangende toestemming wordt gegeven tenzij een gedwongen erkenning slecht is voor moeder of kind (zie Europese Hof voor de rechten van de mens 5 november 2002, *Yousef v. the Netherlands*, te raadplegen op www.echr.coe.int). Kortom, van discriminatie van de verwekker is geenszins sprake.

Hierboven is er al op gewezen dat in bijgaande Nota van Wijziging (nr. 6) is voorgesteld dat de Voogdijraad geen verzoek tot gerechtelijke vaststelling kan doen tegen de wil van de moeder. In Nederland is de Raad voor de kindbescherming niet opgenomen in het rijtje van artikel 1:207, eerste lid. De taken van de Sint Maartense Voogdijraad en de Nederlandse Raad voor de kindbescherming verschillen. Zo is in Nederland de Raad voor de kindbescherming ook niet belast met het verzoeken en de inning van kinderalimentatie. De gedachte van het onderhavige ontwerp is dat de drempel voor de moeder te hoog kan zijn om naar de rechter te gaan. Evenals ten aanzien van kinderalimentatie kan de Voogdijraad dan een helpende hand bieden.

Het is niet doenlijk van de term 'levengezel' een definitie te geven. De term staat al sedert 2001 in het BW, in navolging van het Nederlandse BW, bijvoorbeeld als persoon die een ondercuratelestelling kan verzoeken. De in de praktijk voorkomende niet geformaliseerde samenlevingsvormen zijn te veelvormig om te definiëren. Per geval zal dus moeten worden uitgemaakt of sprake is van een 'levengezel' waarbij niet valt uit te sluiten dat de invulling per wetsbepaling verschilt. Factoren kunnen zijn of er een gemeenschappelijke huishouding is, hoelang de relatie inmiddels heeft geduurd, of betrokkenen uitgaan van een lotsverbondenheid, of er kinderen uit de relatie zijn geboren enz.. Samenwonende familieleden zijn echter geen levensgezellen in de zin van de wet (Asser/De Boer, *Personen- en familierecht*, I* 2010, nr. 1139). In het kader van het voorgestelde artikel 207, eerste lid, aanhef, zal een partner van hetzelfde geslacht niet als 'levengezel' kunnen gelden, gelet op het systeem van de wet. Immers volgens het BW van Sint Maarten is het – anders dan in Nederland – niet mogelijk dat een kind juridisch twee vaders of moeders heeft.

Onderzoek naar de gevolgen van invoering van een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap kan pas plaatsvinden na invoering van deze mogelijkheid. Het is goed denkbaar dat slechts weinigen van de mogelijkheid gebruik zullen maken. Moeders en kinderen gaan niet gemakkelijk naar de rechter. In Jamaica, waar de *gerechtelijke* vaststelling van het vaderschap al lang bestaat, heeft men, omdat deze niet effectief genoeg werd geacht, de mogelijkheid ingevoerd dat de moeder de naam van de vermoedelijke verwekker opgeeft aan de burgerlijke stand, waarna de deurwaarder de man daarmee confronteert in persoon. Ook deze *administratieve* mogelijkheid van vaststelling heeft volgens de politiek in Jamaica nog te weinig effect, zodat thans overwogen wordt om de moeder te *verplichten* de naam van de vermoedelijke verwekker op te geven.

Wanneer een 'bijzondere hardheid' voor de weduwe of andere kinderen van de man, bedoeld in artikel 207a, eerste lid, wordt aangenomen, zal afhangen van de toepassing door de rechter. Niet is te verwachten dat van de bepaling veel gebruik zal worden gemaakt. Een sprekend geval is genoemd in de Memorie van Toelichting (p. 9), te weten dat slechts de weduwe heeft bijgedragen aan de omvang van de huwelijksgemeenschap, waarvan de helft is gevallen in de nalatenschap van de overleden man. Het is niet redelijk dat een kind van de man dat niet tevens kind is van de weduwe en dat pas na het overlijden van de man een verzoek doet tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, hiervan zal profiteren. Belangrijk is dat artikel 207a alleen kan worden toegepast als de man al is overleden vóór de gerechtelijke vaststelling. Is de gerechtelijke vaststelling geschied terwijl de verwekker nog leeft, dan is er geen ruimte voor toepassing van artikel 207a.

Tussen het onderhavige ontwerp en het ontwerp-*Landsverordening gezamenlijk gezag* bestaat in zoverre verband dat na een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap de verwekker in juridisch opzicht volledig vader is. Hij zal dus voortaan onder meer bevoegd zijn om aan de rechter te vragen hem samen met de moeder met het (gezamenlijke) gezag te belasten dan wel hem alleen het (eenhoofdig) gezag toe te kennen (artikel 1:253c BW). Een moeder die dit absoluut niet wil, zal dus moeten afzien van een verzoek om gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. Door de P.S.-fractie zijn meer omstandigheden genoemd die kunnen verklaren dat de moeder niets voelt voor een erkenning door de verwekker of voor een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.

De ondergetekende stemt in met het oordeel van de MAN-NPA-FK-fractie dat het onderhavige ontwerp slechts een geringe bijdrage levert en dat er bovenal aandacht moet zijn voor een gerichte aandacht in de samenleving voor duurzame preventie en voor educatie ter voorkoming van ongewenste zwangerschap en ter bevordering van verantwoord ouderschap. Het stimuleren van een maatschappelijk bewustwordingsproces is overigens niet een taak van de Voogdijraad. Artikel 1:238, tweede lid, BW houdt in dat de taak en bevoegdheden van de voogdijraad bij landsverordening – waarmee wordt bedoeld op afdeling 1.13.3 BW – worden bepaald.

Dat het niet doenlijk is van de 'levensgezel' een definitie te geven is hiervóór al aan de orde geweest. Het zelfde geldt overigens voor een term als 'samenleven met een ander als waren zij gehuwd' in artikel 1:160 BW, waarover een uitgebreide jurisprudentie van de Hoge Raad bestaat (Asser/De Boer, *Personen- en familierecht*, I* 2010, nrs. 645-649), hierin benadrukt zij nogmaals dat de invulling per artikel kan verschillen. Zo zullen wellicht andere eisen gesteld worden in het kader van een verzoek om ondercuratelestelling (artikel 1:379 BW) of een medische behandelingsovereenkomst (artikel 7:465, derde lid, BW) dan in het kader van de onderhavige gerechtelijke vaststelling van het vaderschap (artikel 1:207 BW). Men bedenke dat toepassing van artikel 207 op de 'levensgezel' per geval geschiedt door de rechter, met de mogelijkheid van hoger beroep en cassatieberoep. Voor rechtsonzekerheid hoeft daarom niet te worden gevreesd.

In Nederland ontbreekt een bepaling als artikel 1:207a BW, maar dat heeft tot de nodige complicaties geleid. Men zie recentelijk HR 19 februari 2010, *Koster v. Postma*, NJ 2010, 295, LJN: BK6150, te raadplegen op www.rechtspraak.nl), waaraan

de DP-Bonaire-fractie refereert. Toen de Hoge Raad uitspraak deed was de verwekker reeds achttien jaren overleden. De erfgenamen zijn thans gedwongen de achttien jaren geleden opengevallen nalatenschap af te staan. In Nederland wordt wel gepleit voor een nadere erfrechtelijke regeling door de wetgever (Heida en Ter Haar, WPNR 2008/6750, p. 288 e.v. en WPNR 2009/6807, p. 618 e.v.). Wel bedenke men dat het aantal niet-erkende buiten huwelijk geboren kinderen in Nederland aanmerkelijk lager is dan hier te lande.

De regering heeft geen onderzoek gedaan naar de oorzaken van het hoge percentage niet-erkende buiten huwelijk geboren kinderen (ca. 25%) hier te lande. Dit is meer een taak van de wetenschap en er bestaan zeker sociologische studies terzake, waarnaar de P.S-fractie ook heeft verwezen.

Op de vraag wie in de meeste gevallen de eerstverantwoordelijke is voor het feit dat het kind niet wordt erkend, de vader of de moeder, moet de ondergetekende het antwoord schuldig blijven. Herhaald zij dat als de moeder haar toestemming voor erkenning weigert, de verwekker eventueel aan de rechter vervangende toestemming kan vragen (artikel 1:204, derde lid, BW). Het onderhavige ontwerp regelt de keerzijde, te weten het geval dat de vader niet wil erkennen maar de moeder wel wil dat hij dat doet.

Ook een verwekker die niet erkend heeft of ten aanzien van wie niet het vaderschap gerechtelijk is vastgesteld, is alimentatieplichtig (artikel 1:394 BW). Onder de huidige wet kan de rechter bij de veroordeling tot alimentatiebetaling – aangenomen dat het gaat om een verwekker zonder familierechtelijke betrekking met het kind – niet veroordelen tot erkenning. Het onderhavige ontwerp voorziet erin dat de rechter die de gerechtelijke vaststelling uitspreekt gelijktijdig de vader tot een kinderbijdrage veroordeelt; men zie het voorgestelde artikel 208.

De ondergetekende heeft het voornemen om, nadat het onderhavige ontwerp is behandeld door de Staten, het laagdrempeliger, door de MAN-NPA-FK-fractie besproken voorontwerp-*Landsverordening aanwijzing vermoedelijke verwekker* te beoordelen.

Terecht ziet de PNP-fractie het onderhavige ontwerp als een aanvulling op het bestaande artikel 1:199b BW, luidende: 'Een ieder heeft het recht om voor zover mogelijk te weten van welke biologische ouders men afstamt'. Op de invoering van deze bepaling heeft deze fractie destijds – in 2000 – sterk aangedrongen. De woorden 'voor zover mogelijk' komen ook voor in artikel 7 van het *Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind* (IVRK), luidende: 'The child shall be registered immediately after birth and shall have the right from birth to a name, the right to acquire a nationality and as far as possible, the right to know and be cared for by his or her parents'. De woorden hebben betrekking op gevallen dat de ouders onbekend zijn. Men denke, behalve aan rampen en oorlogsomstandigheden, aan vondelingen, verkrachtingen door een onbekende man, anonieme kunstmatige inseminaties enz..

In antwoord op de vraag van de DP-Bonaire-fractie zij gemeld dat cijfers van de burgerlijke stand van Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten nimmer zijn binnengekomen. Het voorontwerp-*Landsverordening aanwijzing vermoedelijke verwekker* kwam hiervóór reeds aan de orde.

Verschillen met de in Nederland geldende regeling (artikelen 1:207 en 208 NedBW, te raadplegen op www.wetten.nl) zijn de volgende:

- in onderdeel a van artikel 207, eerste lid, is de leeftijd van het kind gesteld op twaalf jaren in plaats van, zoals in Nederland, op zestien jaren; de gedachte van het Sint Maartense ontwerp is dat een kind van twaalf jaren of ouder zelf moet beslissen of het een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap wil;
- onderdeel c van artikel 207, eerste lid, ontbreekt in Nederland; in het Sint Maartense ontwerp is aan de Voogdijraad hier een moeder helpende taak gegeven;
- onderdeel a van artikel 207, tweede lid, luidt anders in Nederland, aangezien in Nederland het kind twee ouders van hetzelfde geslacht kan hebben;
- Nederland kent een onderdeel c van artikel 207, tweede lid, dat een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap van een verwekker jonger dan zestien jaren onmogelijk maakt; de gedachte van het Sint Maartense ontwerp is dat de leeftijd van de verwekker irrelevant is;
- in Nederland geldt voor de moeder een vervaltermijn van vijf jaren (artikel 1:207, derde lid, Ned.BW); in de gedachte van het Sint Maartense ontwerp is dit een onjuiste inperking, rekening houdende met de weerstand die de moeder mogelijk moet overwinnen; bovendien kunnen na vijf jaren de omstandigheden van moeder en kind geheel zijn veranderd;
- artikel 207a ontbreekt in Nederland; het gaat hier in om erfrechtelijke beperkingen in het geval dat pas na de dood van de verwekker diens vaderschap gerechtelijk wordt vastgesteld;
- artikel 207b ontbreekt in Nederland; de gedachte van het Sint Maartense ontwerp is dat *altijd* als de juridische vader van een kind niet zijn of haar biologische vader is, het vaderschap later door het kind moet kunnen worden ontkend (binnen zekere tijdsgrenzen).

Indien in Nederland of elders binnen het Koninkrijk der Nederlanden het vaderschap gerechtelijk is vastgesteld, wordt dat in Sint Maarten zonder meer erkend ingevolge artikel 40 Statuut. Gaat het om een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap buiten het Koninkrijk, dan kan deze door de rechter in Sint Maarten worden erkend, mits aan bepaalde kwaliteitseisen is voldaan (wat betreft rechtsmacht en behoorlijk onderzoek of rechtspleging) en de Sint Maartense openbare orde zich er niet tegen verzet. Na erkenning staat het buitenlands vastgestelde vaderschap geheel gelijk aan het in de Sint Maartense wetgeving genoemde vaderschap.

Het onderhavige ontwerp bevat geen bijzonder overgangsrecht zodat het onmiddellijke werking zal hebben (artikel 2, eerste lid, van de *Landsverordening overgangsrecht nieuw Burgerlijk Wetboek*, P.B. 2000, no. 119). Ook van verwekkers die vóór de inwerkingtreding zijn overleden zal daarom het vaderschap gerechtelijk kunnen worden vastgesteld. Daarbij geldt wel artikel 207a, tweede lid, zodat als de man meer dan vijf jaren is overleden vóór het verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, deze geen erfrechtelijke gevolgen heeft.

Kinderen die in huwelijk zijn geboren, kinderen die zijn erkend en kinderen met een vader na een gerechtelijke vaststelling worden door de wet gelijk behandeld. De wet spreekt van 'ouder' en 'vader' zonder dat van belang is hoe dat ouderschap of vaderschap is ontstaan.

Zoals gezegd, betreft artikel 207a uitsluitend het geval dat de man is overleden vóór de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. Het kind dat onder de toepassing van artikel 207a valt bevindt zich dus in een andere positie dan kinderen die voordat de man overleed met hem familierechtelijke betrekkingen kregen: door een eerder huwelijk, door erkenning, door adoptie of door een eerdere gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. Laatstbedoelde kinderen zullen ook aan de man bekend zijn en meestal ook aan zijn echtgenote. De man kan eventueel desgewenst testamentaire voorzieningen treffen. Het is niet te verwachten dat mannen ten aanzien van eventuele door hen verwekte kinderen die mogelijk pas na zijn overlijden een verzoek tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap zullen doen, een testamentaire voorziening zal treffen.

Het arrest *Koster v. Postma* en de artikelen 8 en 14 EVRM kwamen hiervóór reeds aan de orde. Artikel 16 IVRK beschermt de 'privacy' van het kind, welke term dezelfde betekenis heeft als 'private life' in artikel 8 EVRM. Artikel 2 IVRK beschermt het kind tegen discriminatie, zoals ook artikel 14 EVRM en artikel 1 Protocol nr. 12 EVRM doen. Al deze bepalingen hebben rechtstreekse werking in het Sint Maartense recht. Het onderhavige ontwerp beoogt te voldoen aan wat voortvloeit uit de bepalingen.

Het concordantiebeginsel, neergelegd in artikel 39, eerste lid, van het Statuut (Stb. 2010, 775), luidt: 'Het burgerlijk en handelsrecht, de burgerlijke rechtsvordering, het strafrecht, de strafvordering, het auteursrecht, de industriële eigendom, het notarisambt, zomede bepalingen omtrent maten en gewichten worden in Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten zoveel mogelijk op overeenkomstige wijze geregeld'. Het beginsel gaat terug tot in de negentiende eeuw. Dat de genoemde wetgevingen niet onnodig afwijken is uiteraard praktisch met het oog op de raadpleging van rechtsbronnen. De in 's-Gravenhage gevestigde Hoge Raad is, ingevolge de *Rijkswet cassatierechtspraak voor Aruba, Curaçao, Sint Maarten en voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba*, ook de hoogste straf- en burgerlijke rechter overzee. Het spreekt van zelf dat geen concordantie de Hoge Raad zal bemoeilijken in de uitoefening van zijn taak. Voorts is er wat betreft hoger beroep één *Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba*. Concordantie van wetgeving gaat gepaard met concordantie van rechtspraak. Voorts hebben ook ondernemingen en binnen het Koninkrijk migrerende burgers baat bij zoveel mogelijk gelijk recht. Complement van artikel 39 Statuut is voornoemd artikel 40 Statuut, op grond waarvan rechterlijke uitspraken en authentieke akten in het gehele Koninkrijk ten uitvoer worden gelegd. Kortom, het concordantiebeginsel dient de rechtszekerheid en het gemak van de burgers. Algemeen aanvaard is tegenwoordig dat het concordantiebeginsel niet in de weg staat aan verschillen per land, mits daarvoor een goede reden is (anders gezegd: mits die verschillen zijn doordacht).

De DP-Sint Eustatius-fractie heeft bezwaar tegen artikel 207a, tweede lid. Deze bepaling dient de rechtszekerheid en is niet disproportioneel. Na het overlijden van de verwekker heeft het kind (of diens vertegenwoordiger), teneinde te kunnen erven, vijf jaren de tijd om een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap te verzoeken. Na deze vijf jaren is een gerechtelijke vaststelling nog steeds mogelijk, maar heeft deze geen erfrechtelijke gevolgen. Men bedenke dat erfgenamen de boedel moeten kunnen

afwikkelen zonder voortdurende vrees dat later nog een kind aanspraak zal maken op een deel daarvan.

In antwoord op de vraag van de DP-Sint Eustatius-fractie naar het nieuwe namenrecht (P.B. 2010, no. 29), dat in het onderhavige ontwerp wordt aangepast aan de invoering van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, zij opgemerkt dat regels worden gegeven voor wat geldt na erkenning (artikel 1:5g), na gerechtelijke vaststelling van het vaderschap (artikel 1:5h), na geboorte binnen huwelijk (artikel 1:5i) en na adoptie (artikelen 1:5k en 5l). Hierop geldt als algemene uitzondering dat indien het kind zestien jaren of ouder is ten tijde van het ontstaan van familierechtelijke betrekkingen met beide ouders – dit kan zich alleen voordoen bij erkenning, gerechtelijke vaststelling van het vaderschap en adoptie – niet de ouders naamskeuze doen, maar het kind zelf (artikel 1:5d). Artikel 1:5d moet dus gezien worden als een *lex specialis*, geschreven voor het oudere minder- of meerderjarige kind, ten opzichte van de artikelen 1:5g, 5h, 5k en 5l.

De Minister van Justitie,

STATEN VAN SINT MAARTEN
ZITTING 2010-2011 - 007

LANDSVERORDENING van de
tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk
Wetboek (Landsverordening
gerechtelijke vaststelling van het vaderschap) (3510)

NOTA VAN WIJZIGING

No. 6

De ontwerp-landsverordening wordt als volgt gewijzigd:

A.

Aan de considerans wordt een overweging toegevoegd, luidende:

dat het ontwerp aan de Staten van de Nederlandse Antillen is aangeboden op 12 januari 2010 en onder verwijzing naar additioneel artikel IV bij de Staatsregeling van Sint Maarten, de behandeling is voortgezet;

B.

ARTIKEL I wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan artikel 207, eerste lid, onderdeel c, wordt toegevoegd: of de moeder blijkt geeft van verzet tegen het verzoek.
2. Artikel 207b komt te luiden:

Artikel 207b

Het vaderschap dat is vastgesteld op grond van deze afdeling kan door het kind worden ontkend op de grond dat de man niet de biologische vader van het kind is. Afdeling 2 is van overeenkomstige toepassing.

C.

ARTIKEL II wordt als volgt gewijzigd:

I. Onderdeel B komt te luiden:

B.

1. Artikel 5d komt te luiden:

Artikel 5d

Indien een kind op het tijdstip van het ontstaan van de familierechtelijke betrekking met beide ouders zestien jaren of ouder is, kan het zelf naamskeuze doen, in geval van erkenning, ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand, dan wel, in geval van adoptie of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, ten overstaan van de rechter. Van de verklaring van naamskeuze wordt melding gemaakt in de akte van erkenning of in de rechterlijke uitspraak inzake adoptie of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.

2. Artikel 5h komt te luiden:

Artikel 5h

Indien een kind door gerechtelijke vaststelling van het vaderschap in familierechtelijke betrekking tot de vader komt te staan, houdt het de geslachtsnaam van de moeder, tenzij de moeder en de man wiens vaderschap is vastgesteld, ter gelegenheid van de vaststelling gezamenlijk verklaren naamskeuze te doen. De rechterlijke uitspraak inzake de vaststelling van het vaderschap vermeldt de verklaring van de ouders hieromtrent.

II. Een onderdeel wordt toegevoegd, luidende:

J. In artikel 200, zesde lid, tweede volzin, artikel 205, vierde lid, tweede volzin, en artikel 231, tweede lid, tweede volzin, wordt 'vijf jaren' vervangen door: twaalf jaren.

D.

ARTIKEL III vervalt.

E.

ARTIKEL IV en ARTIKEL V worden vernummerd tot ARTIKEL III en ARTIKEL IV.

Toelichting

1. Het ontwerp is op 12 januari 2010 door de regering van de Nederlandse Antillen aan de Staten van de Nederlandse Antillen aangeboden. De behandeling is niet voor 10 oktober 2010 afgerond. Door gebruik te maken van additioneel artikel IV bij de Staatsregeling kan de behandeling van de ontwerp-landsverordening worden voortgezet. Aangezien er sprake is van een bijzondere procedure voor totstandkoming van de regeling wordt voorgesteld, deze procedure tot uitdrukking te brengen in de overwegingen van de landsverordening.

2. Onder B, onderdeel 1, is in artikel 207, eerste lid, onderdeel c, teruggekeerd naar de tekst zoals destijds aan de voormalige Raad van Advies van de Nederlandse Antillen voorgelegd. De toelichting destijds luidde: 'De voogdijraad kan het verzoek niet doen als de moeder daartegen is. Dit in verband met het recht op respect van het privé-leven van de moeder. In zo'n geval moet maar gewacht worden tot later, totdat het kind zelf kan beslissen om het verzoek al dan niet te doen.' Naar aanleiding van het advies van de Raad is het slot van onderdeel c geschrapt, maar bij nader inzien acht de ondergetekende de aanvankelijke tekst toch de voorkeur te genieten. Indien de moeder geen rol voor de verwekker wenst in haar leven en in dat van het kind (men zie de opmerkingen in het Verslag van de P.S-fractie), dient zulks te worden gerespecteerd. Het kind kan dan later zelf beslissen om een verzoek te doen. Belangrijk is dat het kind niet gebonden is aan enige verval- of verjaringstermijn.
3. Onder B, onderdeel 2, is het voorgestelde artikel 207b verruimd. Denkbaar is dat een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap wordt uitgesproken zonder dat DNA-onderzoek heeft plaatsgevonden, met name omdat de rechter ander bewijsmateriaal voldoende overtuigend acht. Zie HR 11 juni 2004, NJ 2005, 116 (betreffende een overleden Curaçaose vader), waarin de Hoge Raad oordeelt voor het Nederlandse recht:

'De wet schrijft niet voor hoe aangetoond moet worden dat een persoon de verwekker is van een kind dan wel als levensgezel van de moeder heeft ingestemd met een daad die de verwekking tot gevolg kan hebben gehad. Uit de parlementaire geschiedenis inzake het afstammingsrecht (*Kamerstukken II* 1996/97, 24 649 en 25 189, nr. 35, blz. 31) volgt dat de rechter ambtshalve bewijs kan verlangen en ambtshalve een deskundigenbericht kan gelasten. De wetsgeschiedenis biedt echter geen aanknopingspunt voor de stelling dat het hof ambtshalve een DNA-onderzoek had moeten bevelen of dat een dergelijk onderzoek ingevolge een verzwaarde stelplicht of een bijzondere bewijsregel had moeten plaatsvinden.'
4. In gevallen waarin geen DNA-onderzoek is, is dus denkbaar dat het kind toch geen biologisch kind is van de man wiens vaderschap gerechtelijk is vastgesteld. Het kind hoort daarom de mogelijkheid te hebben later het vaderschap te ontkennen. Hetzelfde geldt in het geval dat het om een levensgezel van de moeder gaat die bijvoorbeeld akkoord ging met kunstmatige inseminatie. Het kind hoort ook het gerechtelijk vastgestelde vaderschap van deze levensgezel later te kunnen aantasten. Afdeling 1.11.2 (Ontkenning van het door huwelijk ontstane vaderschap) is van overeenkomstige toepassing.
5. Onderdeel C sub I en onderdeel D hangen ermee samen dat het nieuwe namenrecht inmiddels in werking is getreden (Landsverordening van de 8ste mei 2010, P.B. 2010, no. 29). De inhoud van ARTIKEL III is daarom overgebracht naar ARTIKEL II, onder B.
6. In onderdeel C sub II is de termijn waarbinnen een kind het juridische vaderschap van de man die niet zijn of haar biologische vader is, kan aantasten verruimd. De verruiming komt erop neer dat het kind tot de leeftijd van 30 jaar, in plaats van 23 jaar, het vaderschap kan aantasten. Deze verruiming is aangebracht in navolging van het ontwerp-nieuw Burgerlijk Wetboek van Suriname. Achterliggende gedachte is dat kinderen jonger dan 23 jaar nog te jong zijn om de gelegenheid tot aantasting van het vaderschap (ontkenning, vernietiging, herroeping) te worden ontnomen bij stilzitten.

De Minister van Justitie,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Parliament of Sint Maarten

Staten van Sint Maarten

Zittingsjaar 2010-2011-007
(Staten Nederlandse Antillen 3510)

Landsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap)

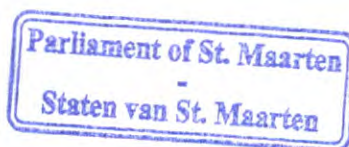
Nr. 7   Verslag

De Staten van Sint Maarten hebben op grond van Additioneel artikel IV van de Staatsregeling van Sint Maarten op voorstel van de regering het onderhavig ontwerp in behandeling genomen. Het ontwerp is op 22 augustus 2011 onderwerp van bespreking geweest in de Centrale Commissie waarbij de Centrale Commissie in de gelegenheid is gesteld met de betrokken minister en zijn adviseurs van gedachte te wissele

De Staten beschouwen het onderhavig ontwerp voldoende voorbereid te zijn en dat het derhalve in een openbare vergadering kan worden behandeld.

Dit verslag geldt als Eindverslag.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de Centrale Commissie van de 22ste augustus 2011.

De Rapporteur,

mw. drs. G.R. Arrindell

Parliament of Sint Maarten

Staten van Sint Maarten

Aan de minister van Justitie
De heer R.E. Duncan
A.T. Illidge Road
Philipsburg

UG/264/2010-2011

Philipsburg, 9 september 2011

Betreft: Aanbieding 14-tal verslagen

Excellentie,

Gelieve u hierbij aan te treffen de verslagen met betrekking tot de navolgende ontwerpen, zoals door de regering aan de Staten voorgesteld voor verdere behandeling:

- 1. Zittingjaar 2010-2011-006 (Statenummer 2519) LANDSVERORDENING** houdende aanvulling van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek met bepalingen inzake trusts (Landsverordening trust);
- 2. Zittingjaar 2010-2011-007 (Statenummer 3510) LANDSVERORDENING tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap);**
- 3. Zittingjaar 2010-2011-008 (Statenummer 3512) LANDSVERORDENING tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek ter zake van gezamenlijk gezag over minderjarige kinderen (Landsverordening gezamenlijk gezag);**
- 4. Zittingjaar 2010-2011-009 (Statenummer 3605) LANDSVERORDENING tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Invoering centraal meldpunt kindermishandeling);**
- 5. Zittingjaar 2010-2011-010 (Statenummer 3608) LANDSVERORDENING tot vaststelling van Boek 4 en titel 7.3 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening erfrecht en schenking);**
- 6. Zittingjaar 2010-2011-011 (Statenummer 3610) LANDSVERORDENING tot aanvulling van titel 1 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek met bepalingen inzake koop van onroerende zaken alsmede vaststelling van titel 12 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening koop van onroerende zaken en aanneming van werk);**

7. Zittingjaar 2010-2011-012 (Statenummer 3611) LANDSVERORDENING tot aanvulling van titel 1 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek met bepalingen tot bescherming van de consument, in het bijzonder betreffende op afstand gesloten overeenkomsten en garanties (Landsverordening consumentenkoop op afstand);

8. Zittingjaar 2010-2011-013 (Statenummer 3612) LANDSVERORDENING tot vaststelling van titel 4 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening huur);

9. Zittingjaar 2010-2011-014 (Statenummer 3613) LANDSVERORDENING tot vaststelling van titel 13 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening personenvennootschap);

10. Zittingjaar 2010-2011-015 (Statenummer 3617) LANDSVERORDENING tot vaststelling van de titels 17 en 18 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening verzekering en lijfrente);

11. Zittingjaar 2010-2011-016 (Statenummer 3618) LANDSVERORDENING tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening herziening huwelijksvermogensrecht);

12. Zittingjaar 2010-2011-017 (Statenummer 3619) LANDSVERORDENING tot wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening herziening Boek 2 BW);

13. Zittingjaar 2010-2011-018 (Statenummer 3704) Landsverordening tot aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Faillissementsbesluit 1931 aan een aantal aanvullingen van het nieuwe Burgerlijke Wetboek; en

14. Zittingjaar 2010-2011-019 (Statenummer 3507) Landsverordening houdende vaststelling van een nieuw Wetboek van Strafrecht.

Kortheidshalve verwijs ik naar de inhoud daarvan.

mr lic. J.D. (Jossy) Semeleer
Griffier/Secretary General

Parliament of Sint Maarten

Staten van Sint Maarten

Aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Sint Maarten
De heer drs. E.B. Holiday
Kabinet van Gouverneur
Philipsburg

US/001/2011-2012

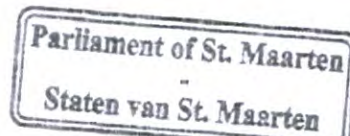
Philipsburg, 27 september 2011

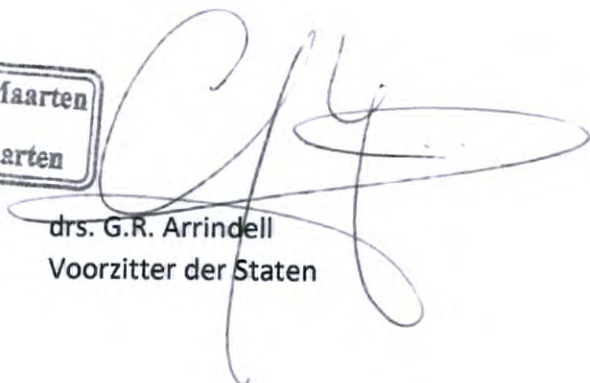
Betreft: Goedkeuring Landsverordening gerechtelijke vaststelling vaderschap

Excellentie,

De Staten van Sint Maarten keuren goed de bij hun door de Regering van Sint Maarten aangeboden Ontwerplandsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap) (Zittingsjaar 2010-2011-007/Statenummer 3510).

mr lic. J.D. Semeleer
Griffier de Staten

drs. G.R. Arrindell
Voorzitter der Staten

Parliament of Sint Maarten

Staten van Sint Maarten

Aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Sint Maarten
De heer drs. E.B. Holiday
Kabinet van Gouverneur
Philipsburg

US/001/2011-2012

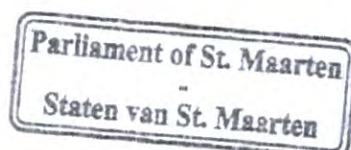
Philipsburg, 27 september 2011

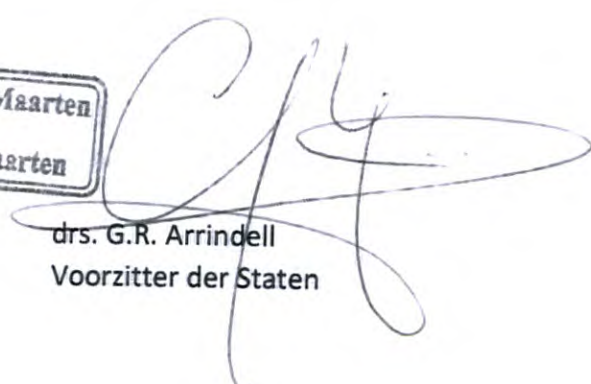
Betreft: Goedkeuring Landsverordening gerechtelijke vaststelling vaderschap

Excellentie,

De Staten van Sint Maarten keuren goed de bij hun door de Regering van Sint Maarten aangeboden Ontwerplandsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap) (Zittingsjaar 2010-2011-007/Statenummer 3510).

mr lic. J.D. Semeleer
Griffier de Staten

drs. G.R. Arrindell
Voorzitter der Staten

Parliament of Sint Maarten

Staten van Sint Maarten

Aan de minister van Justitie
De heer R.E. Duncan
A.T. Illidge Road
Philipsburg

UG/032/2011-2012

Philipsburg, 29 september 2011

Betreft: Afschrift brieven aan Z.E. de Gouverneur inzake goedkeuring Olv's

Excellentie,

Hierbij doe ik u een afschrift toekomen van een tweetal brieven, zoals gericht aan de Z.E. de Gouverneur, betreffende de goedkeuring door de Staten van de bij hen door de regering ingediende:

Landsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening gerechtelijke vaststelling van het vaderschap) (Zittingsjaar 2010-2011-007/Statenummer 3510); en

Landsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek ter zake van gezamenlijk gezag over minderjarige kinderen (Landsverordening gezamenlijk gezag) (Zittingsjaar 2010-2011-008 /Statenummer 3512).

Kortheidshalve verwijs ik u naar de inhoud daarvan.

mr lic. J.D. (Jossy) Semeleer
Griffier/Secretary General

Parliament of St. Maarten
Staten van St. Maarten

Wilhelminastraat # 1, Philipsburg, Sint. Maarten
Tel: + (1-721) 542-2929 / 542-0909 | Fax: + (1-721) 542-0139 / 542-0306
Email: info@sxmparliament.org | www.sxmparliament.org

29/09/11